

100 jaroj

Jiří Kořínek

Tomáš Pumpr

La 18-a Internacia Kultura Festivalo

kune kun la 27-a Ĉeĥa-Saksa Tago

Ústí nad Labem, Ĉeĥio

de la 8-a ĝis la 10-a de decembro 2006.

Enkonduke

La 18-a Internacia Kultura Festivalo kune kun la 27-a Ĉeĥa-Saksa Tago okazis en urbo Ústí nad Labem, Ĉeĥio, dum la 8-a ĝis la 10-a de decembro 2006.

Ĝi estis dediĉita al la centa datreveno de naskiĝo de elstaraj ĉeĥaj literaturistoj Jiří Kořínek kaj D-ro Tomáš Pumpr.

Vendreda vespero estis dediĉita al bonvenigo de la aliĝintoj, raportoj pri E-agado en la reprezentitaj E-kluboĵ, komuna kantado, prezentado de E-sorĉisto kaj amika babilado.

La ĉefa programo okazi sabate la 9-an de dembro.

En la prelega matineo eksonis prelegoj pri ambaŭ jubileuloj. Pri Jiri Korinek (1906-1988) parolis Prof. D-ro Vlastimil Novobilský, CSc. menciante lian kaj tradukan kaj originalan kreadojn. Al la kvindeko da aŭskultantoj li prezentis unuhoran sonbendan intervjuon kun J. Kořínek, kies enhavo ne nur reliefigis la tutvivan laboron de J. Korinek sur la literatura kampo, sed enhavis ankaŭ interesajn aktualajn konsideroj pri la stato de la E-movado antaŭ pli ol 20 jaroj kaj ankaŭ profetajn vortojn koncerne estontan vojon de nia lingvo.

Sekvis prelego pri D-ro Tomas Pumpr (1906-1972) en prezento de s-ano Jiri Patera el Praha, kompletigita de Miroslav Malovec el Brno. Ili ambaŭ aprezis elstaran rolon de Pumpr, kiu per siaj elstaraj tradukoj disvastigis konojn pri la ĉeĥa literaturo tra la E-mondo. Liaj tradukoj en Esperanton fariĝis krom tio lingvaj pontoj pere de kiuj ili estis tradukitaj ekz. en la lingvojn ĉinan, japanan ka.

Sabata posttagmenzo estis dediĉita unue al la spirita koncerto en la loka preĝejo de Sta Paulo, kiu enhavis jenajn punktojn:

*Motto: „ Kristanoj, hebreoj aŭ mahometanoj – ni ĉiuj de Di’ estas filoj“
(L.L.Zamenhof)*

Spirita homaranisma koncerto

*enkadre de la 18-a Internacia Kultura Festivalo
en Ústí nad Labem, la 9-an de decembro 2006*

Programo:

1. Sankta Venceslao – ĥoralo el la 11-a jarcento
2. Enkonduka vorto
3. C. Franck: Panis Angelicus
4. R. Wagner: Kanto al la vesperstelo ella op. Tannhäuser
5. N. Rimskij-Korsakov: Hinda kanto el op. Sadko
6. Neniun tuŝas mia misfart’ (migrula spiritalo)
7. Ch. Gounod: Ave Maria
8. A. Dvorak: Dum la patrin’ maljuna
9. L.L. Zamenhof: Preĝo sub verda standardo
10. P. Mascagni: „Ave“ el la op. Cavalleria rusticana
11. J. Suk: Melodio el la dramo Radúz kaj Mahulena
12. G. Verdi: ĥoralo el la opero Nabucco
13. C.M. Weber: Preĝo el la op. La sorĉpafisto
14. Preĝo al la Sundio (indiana kanto)
15. F. Moricone: Melodio el la filmo „Tiam en okcidento“
16. W.A. Mozart: Alleluja (el motteto Exultate, jubilate).
17. Adeste fideles (mezepoka adventa kanto)
18. A.L. Webber: Pie Jesu

Plenumantoj:

Katerina Kudlíková – n-ro 3, 7, 10, 13, 16, 18

Miroslav Smyčka – n-ro 1, 2, 4, 6, 9, 12, 14, 17, 18

Jan Duda – n-ro 4, 5, 8, 11, 15

Ludek Trsek – orgena akompano

La ĉefa kultura programo okazis sabate vespere en la neordinare bela salono de la urba muziklernejo de Eva Randova en Ustí nad Labem. La artisman programon kompilis preparis Miroslav Smyčka kaj realigis gin en Esperanto profesiaj kantistoj kaj muzikistoj el Praha, Brno, Olomouc kaj Ustí nad Labem. La aktoroj rikoltis merititan aplaŭdon de la entuziasmaj spektantoj.

La programo estis tiel ŝtopita, ke mankis tradia kolektiva kantado de kristnaskaj kantoj en traduko de J. Kořínek.

Dimanĉe la 10-an de decembro okazis ekskurso al monteto Ostry, kiun poezie prikantis J. Kořínek. De ĝia pinto oni povis spekti la urbon kaj majestan fluon de rivero Labe/Elbe fluanta al la Balta maro.

Dua parto de la partoprenintoj veturis trajne al banurbo Teplice, trarigardis ĝian centron kun famaj kuracdomoj, kie ripozis aŭ kuracis sin ekz. Goethe, A. von Humboldt, Beethoven kaj multaj aliaj. Ili vizitis ankaŭ Beuron-kapelon pri kies renovigo mirinde aktive zorgas la lokaj gimnazi-studentoj

De tie la ĉeestintoj forveturis hejnen, bedaŭrante, ke verŝajne la 18-a Internaci Kultura festivalo estis la lasta, kiun organizis fakte nur tri personoj: Miroslav Smyčka, Vlastimil kaj Věra Novobilský..

100-jara jubileo de Kořínek kaj Pumpr

Jiří Kořínek naskiĝis la 1-an de oktobro 1906 en Liberec kaj mortis la 4-an de novembro 1988 en Ústí nad Labem. Komence li laboris kiel komerca komizo en Liberec, ekde 1931 en tekstila grandkomercejo en Brno, dum la Dua mondmilito devige laborigita en fandejo. Post la milito li revenis al sia origina profesio, en 1964 li transloĝiĝis al Ústí nad Labem, kie li laboris ĝis sia pensiuliĝo kiel kontrolisto de kvalito en la entrepreno Textil Liberec.

En 1922 kiel studento li konatiĝis kun Esperanto. Ekde 1949 ĝis siaj lastaj tagoj li dediĉis milojn da horoj al pacienca laboro de tradukanto. Multegaj tradukoj estas dissemitaj tra gazetararo aŭ en manuskriptoj. Plej laste en la Régulo-festlibro Esperantismo li taksis sian verkaron kiel 500 originalajn kaj 550 tradukitajn poemojn kaj muziktekstojn. Nur ono el tio aperis libroforme. Li havas ankaŭ lokon en Esperanta antologio (1984) kaj en multaj revuoj, i.a. kiel gajninto de 18 literaturaj premioj. Nur du semajnojn antaŭ la morto Jiří Kořínek fariĝis la unua esperantisto, kiun la ĉeĥa ŝtato honorigis kiel "merithavan laboranton en kulturo".

Inter liaj originaloj elstaras poemoj *Doktor Zamenhof*, *Romanco f-majora de Beethoven*, *Skizoj de Usedon* kaj eseoj *Problemoj de tradukado*, *Taskoj de nia literaturo beletra kaj faka*, *Esperanto kaj poezio*, *Reguloj de Esperanta fonetiko*.

Li tradukis poezion de ĉeĥaj kaj slovakaj poetoj kaj ariojn el operoj. Liaj plej ampleksaj tradukoj estas *Panjo* (J. Seifert), *Manon Lescaut* (V. Nezval), *Jakobeno* (Červinková /Dvořák), *Flugilhava ŝtono* (J. Karen), *Sur la sojlo de amo* (M. Procházková).

JUDr. Tomáš Pumpr naskiĝis la 2-an de oktobro 1906 en Dolní Slověnice kaj mortis la 10-an de septembro 1972 en Prago. Esperantisto li estis ekde 1926, sian literaturan verkadon li komencis per kunlaboro al la *Ĉeĥoslovaka antologio* (Budapest, 1935), post kiu sekvis *Bukedo el ĉeĥaj naciaj mitoj* de K. J. Erben (1938). Plej grandan admiron ĝis nun vekas lia genia repoemigo de *La bapto de caro Vladimír* de K. Havlíček Borovský, en kiu li sukcesis redoni la satiran humuron de la originalo utiligante proprajn kvalitojn de Esperanto. Alia poemigo de Havlíček *Reĝo Lávra* en lia traduko aperis en La Nica Literatura Revuo (31-32, 1960) kaj lia traduko de *Majo* de K. H. Mácha aperis fragmente en diversaj revuoj, komplete nur en 1997 (deklarita de R. Rossetti kiel nekompareble supera al la angla traduko).

Por la *Simpozio pri ata/ita* redaktita de Kálmán Kalocsay li verkis 106-paĝan traktaton *Esperanto sen aspektoj?* (Stafeto, 1961). Li kunlaboris teksto-traduke kaj nomenklature ĉe la eldono de *Poŝatlaso de la mondo* en Esperanto (1971) kaj tradukis la informan broŝuron *Mallonge pri Ĉeĥoslovakio* (1966). El Esperanto li ĉeĥigis la *Konstitucion de Japanio* por la ministerio de internaj aferoj. Post la Dua mondmilito Pumpr kunlaboris kun la esperantlingvaj art-elsendoj de la Verda Stacio Praha per vico da tradukoj ekz. *Somera firmamento* de Z. Jirotko (1948), *Gracoplina Jesu-Infano* de Prago de Fr. Kožík, *Fantomo en la kastelo* de M. Šrámek, ambaŭ en 1948, *Maja fabelo* de V. Mrštík (1950). Inter ili elstaris tradukoj de la oper-tekstoj de *Vendita fianĉino* de Sabina (muziko B. Smetana) kaj *Najado* de J. Kvapil (muziko de A. Dvořák) kaj *En la putro* de Sabina (muziko V. Blodek). Por la nacilingva programo de la radiostacioj Praha kaj Ostrava d-ro Pumpr enĉeĥigis la nederlandan dramon *La mondo ne havas atendejon* de M. Dekker el esp. traduko de F. Faulhaber.

En 1962 li fariĝis akademiano.

Kunlaboro. Jiří Kořínek kaj Tomáš Pumpr pri kelkaj tradukoj kunlaboris. Ankoraŭ kun Rudolf Hromada ili esperantigis *Sileziajn kantojn* de Petr Bezruč kaj en manuskriptoj konserviĝis iliaj tradukoj el la plej malfacila el la ĉeĥaj poetoj Otakar Březina. Jiří Kořínek elĉeĥigis 20 liajn poemojn, Tomáš Pumpr 8.

Antaŭ cent jaroj naskiĝis d-ro Tomáš Pumpr

Antaŭ cent jaroj naskiĝis la elstara ĉeĥa esperantisto, poeto, poemtradukanto kaj esperantologo JUDr. Tomáš Pumpr. Li naskiĝis la 2-an de oktobro 1906 en Dolní Slovénice apud Třeboň. Post siaj universitataj studoj li fariĝis juristo kaj ŝtata oficisto.

Kun Esperanto li konatiĝis en la jaro 1926. Sur la Esperanta literatura kampo li debutis per prozaj kaj versaj tradukoj por „Ĉeĥoslovaka Antologio“ (1935). En la jaro 1938 aperis libroforme lia traduko de „Bukedo el ĉeĥaj naciaj mitoj“ de K. J. Erben, kaj la operon „Najado“ de Ant. Dvořák en lia Esperanta traduko elsendis la Verda Stacio Brno la 3-an de oktobro 1938.

Li kontribuis al gravaj literaturaj gazetoj: Literatura Mondo, La Nica Literatura Revuo (kies redakciano li estis), Esperantista, Norda Prismo, Paco k. a. Li fariĝis membro de Akademio de Esperanto, honora membro de Ĉeĥa Esperanto-Asocio, estro de Literatura Komisiono de EAĈSR, membro de Ekzamena Komisiono.

Liaj originalaj poemoj aperis en gazetoj kaj kelkaj estis envicigitaj en la Esperantan Antologion de W. Auld. Sed elstaraj estis liaj tradukoj de poeziaĵoj. Krom la jam menciita „Bukedo“ de Erben li tradukis „Majo“ de K. H. Mácha, „Bapto de Caro Vladimir“ kaj „Reĝo Lavra“ de K. Havlíček-Borovský kaj „Sileziaj Kantoj“ de Petr Bezruč kunlabore kun Jiří Kořínek kaj Rudolf Hromada. En manuskripto restas antologio el la poezio de Otokar Březina, ĉe kiu li kunlaboris kun Jiří Kořínek.

Por la Esperantaj elsendoj de Ĉeĥoslovaka Radio li tradukis kaj adaptis kunlabore kun d-ro Josef Fousek la operojn „Vendita Fianĉino“ (K. Sabina/B. Smetana), „Najado“ (J. Kvapil/A. Dvořák), „En la Puto“ (K. Sabina/V. Blodek) kaj multajn ariojn kaj klasikajn kantojn. Li esperantigis ankaŭ ĉeĥajn popolajn kantojn kaj por la radio-elsendoj li tradukis multajn literaturajn verkojn, ekz. „Fantomo en la kastelo“ de M. Šrámek, „Gracoplena Jesu-infano en Praha“ de Fr. Kožík, „Somera firmamento“ de Zd. Jirotko, „Maja fabelo“ de V. Mrštík k. a. Laŭ postulo de la Radio li ĉeĥigis el Esperanto la teatraĵon „La Mondo ne havas Atendejon“ de la nederlanda aŭtoro M. Dekker (la Esperanta traduko estis de F. Faulhaber, la Ĉs. Radio elsendis la teatraĵon en 1956).

Ĉeĥaj esperantistoj havas grandajn meritojn pri tio, ke ili uzis Esperanton kiel pontlingvon por popularigo de la ĉeĥa literaturo en eksterlando. Pri tradukoj de ĉeĥaj literaturaĵoj pere de Esperanto en aliajn naciajn lingvojn d-ro Pumpr prelegis en la Internacia Konferenco, organizita de Asocio de ĉs. verkistoj en Opava en la j. 1967. Ĉar temis pri internacia konferenco aranĝita honore al la 100-a datreveno de la naskiĝo de Petr Bezruč, la ĉefan atenton d-ro Pumpr dediĉis al la tradukoj de poemoj de Petr Bezruč. En la j. 1948 aperis en Ĉinio poemlibro prilaborita de Kuai Huan „Elektitaj poemoj el Ĉeĥoslovakio“, kiu enhavis kvar poemojn de Bezruč, en la j. 1961 aperis en japanlingva antologio de la monda literaturo, preparita de Kurisu Kei, sep poemoj de Bezruč. Poste aperis la kompleta poemaro „Sileziaj Kantoj“ en la ĉina tradukita el Esperanto fare de Li Laojon.

Sed el Esperanto estis tradukitaj ankaŭ verkoj de aliaj ĉeĥaj verkistoj. Ekz. en la ĉinan lingvon multajn verkojn tradukis esperantisto Li Laojon, kiu eĉ komencis lerni la ĉeĥan lingvon. Li ĉinigis la novelaron de Jan Drda „Muta barikado“, la poemaron de Marie Pujmanová „Ĉina rideto“, la poemaron de Svatopluk Čech „Kantoj de sklavo“ el manuskripta esperantigo de Tomáš Pumpr mem, „Bukedo“ de Erben kaj la jam menciitan poemaron „Sileziaj kantoj“ de Bezruč.

En la japanan lingvon la verkon de Jan Herben „Malriĉa knabo, kiu gloriĝis“ tradukis Aitaroo Jamanoi, multajn aliajn verkojn, kiel de Drda „Muta barikado“, de Čapek „Rakontoj el unu poŝo“, de Fučík „Riporto skribita en la pendumila maŝo“, de Hašek „Aventuroj de brava soldato Švejk“, de Havlíček-Borovský „Bapto de caro Vladimir“ kaj multajn aliajn japanigis Kurisu Kei, kiu ankaŭ mem ellernis la ĉeĥan lingvon kaj nun estas rekonata bohemisto en Japanio.

Diversaj aliaj poemoj kaj rakontoj aperis en gazetoj en kelkaj aliaj lingvoj, ekz. en la dana, estona, litova, malta kaj aliaj. Nekontestablajn meritojn tiudirekte havis d-ro Pumpr mem, ĉar ankaŭ liaj laboraĵoj servis por tradukoj en aliajn lingvojn.

„D-ro Pumpr en siaj tradukoj sukcesis redoni ne nur fidelan enhavon de koncerna originala verko, sed ankaŭ mirinde fidele transkomponi en sian tradukon la internan atmosferon, dinamikon kaj poezion de la originalo. Majstre li venkis ŝajne nevenkeblajn specialaĵojn de la nacia lingvo kaj prezentis al la legantaro tradukojn freŝajn, sukajn kaj tamen surprize simplajn. Tiu ĉi fakto estis

konsenkvenco de lia profunda kaj intima kono de Esperanto. Tiurilate estis d-ro Pumpr la plej aŭtoritata lingva kompetentulo en Ĉeĥoslovakio kaj pro sia prilingva klereco estis en 1962 elektita kiel membro de Akademio de Esperanto“ skribis pri li prof. d-ro Vlast. Novobilský kaj daŭrigis: „En pluraj fakaj studoj li science traktis problemojn de la Esperanta gramatiko (ekz. 106-paĝa traktato „Esperanto sen Aspektoj?“ en la libro „Simpozio pri –ata/-ita“, La Stafeto 1951). Grava estis lia kontribuo al aperigo de „Poŝatlaso de la Mondo“ en Esperanto (1971). Li tradukis la tekstojn kaj zorgis pri la lingvo ĝenerale.“

La poeto Jiří Kořínek karakterizis lin jene: „Liaj lingvaj studoj kaj eseoj havis altan nivelon kaj estis ĝuiga legaĵo. Sed li pleje famiĝis per siaj majstraj literaturaj laboroj kaj tradukoj el la ĉeĥa poezio. Li regis plurajn lingvojn, inter ili la latinan kaj grekan kaj ĉe siaj kolegoj juristoj li estis admirata pro sia brila lingva stilo, unika memoro kaj profunda scio el multaj sferoj. Parkere li sciis reciti el la gloraj latinaj poetoj kaj el la greka poezio.“

„Sed kiu lin konis persone, devis antaŭ ĉio ekŝati kaj aprezi lian homan karakteron. Afabla, helpema, ekstreme diligenta, senkompromise kaj honeste staranta ĉe sia konvinkigo eĉ kiam tio signifis rezignon pri certa kariero kaj oferon por li kaj lia familio. Iam en pezaj cirkonstancoj li ĉiam optimisme trapersistadis. Li estis modela kaj sinofera edzo kaj patro. Ĉe siaj enormaj kapabloj li estis ekstreme modesta“, skribis pri li Jiří Kořínek.

D-ro Tomáš Pumpr forpasis post mallonga suferiga malsano la 10-an de septembro 1972 en Prago. En kondolencna letero al ĉeĥaj esperantistoj la tiam prezidanto de UEA d-ro Ivo Lapenna skribis interalie: „Per sia grandioza verko D-ro Pumpr plu vivos en la Esperanto-Movado kaj lia nomo ĉiam estos alte respektata kaj honorata.“

Kaj la granda Esperanta poeto kaj verkisto Kolomano Kalocsay skribis en „Hungara Vivo“ jenon: „La granda perdo, kiun la E-a mondo, precipe la ĉeĥa E-a vivo suferis per la morto de akademiano Tomáš Pumpr, estas speciale dolora al mi, lia malnova amiko. Jes, ĉar kvankam ni neniam renkontiĝis persone, nin interligis longa, pli malpli regula kaj pli malpli pasia korespondado. Li estis ideala diskutanto, lertega skermanto, povanta plezuri pri lerta finto de sia kontraŭulo kaj povanta riposti kun lerto plezuriga. Sed la ĉefa afero por li estis la trovo de la vero. Ĉi tio prilumigas lian tutan personecon: li estis altgrade objektiva amanto de korekta ludo, de batalo ĉiam por afero kaj neniam kontraŭ persono. En mia „Vojaĝo inter la tempoj“ laŭ lia konsilo mi forstrekis kelkajn frazojn iom tro akritigitajn kontraŭ personoj...“

Ekzistas personoj, kiuj, eĉ se ne renkontataj, estas al ni valoregaj jam per tio, ke ili ekzistas, ofte pensataj memorataj amindaj individuoj, kies bonvola kritiko kaj ĉiama helpopreto estas nepre konfidinda. Tia estis nia Tomáš Pumpr, kaj kiam li, laboranta en sia profesio de juristo ankoraŭ en sia 66-a jaro, mortis en Praha la 10-an de septembro, mi kaj certe multaj kun mi sentas, ke per tio ni fariĝis pli malriĉaj, ke la ĉarmo senteble malpliĝis en la mondo.“

Malsame al Kolomano Kalocsay mi havis la bonŝancon renkontiĝi kun d-ro Tomáš Pumpr kaj aŭdi lian rakontadon, ĝui lian eminentan Esperanton.

Unuafoje tio okazis iam en la komenco de la sesdekaj jaroj de la pasinta jarcento. Tiam mi ankoraŭ loĝis en la urbo Most, cetere mi ofte vizitadis la kunvenojn de la E-klubo en Teplice kaj ankaŭ en Ústí n.L. kaj mi havis la honoron renkonti ĉi tie la neforgeseblan samideanon Jiří Kořínek. En Prago mi havis tiam geonklojn kaj mi tre ŝatis almenaŭ unufoje jare por kelkaj tagoj viziti ilin, fakte nian ĉefurbon. Mi ĉiam antaŭe preparis min por kiel eble plej multe vidi el Prago, el ĝiaj historiaj monumentoj kaj arĥitekturaj vidindaĵoj. Kaj mi samtempe utiligis la ŝancon por ankaŭ viziti la kunvenon de la Esperantista Klubo en Praha.

Tiutempe la klubo havis la kunvenojn en la strato Ve Smečkách, en la ejo, kie nun troviĝas la Ĉinoherní klub (Drama klubo). Tie estas sufiĉe granda salono, kie tiutempe kunvenadis kelkaj dekoj da pragaj geesperantistoj, eble inter kvindek kaj okdek. Nuntempe la praga klubo kunvenas en la sama strato, sed ĉe la kontraŭa flanko, en la kunvenejo de kvartala oficejo, kiu kunvenejo aspektas plena, kiam venas tien kutime dek du ĝis dek kvin esperantistoj.

Sed tiam – en la sesdekaj jaroj, en la plenega kunvenejo – aperis d-ro Tomáš Pumpr kaj prelegis pri la granda literatura projekto de Kolomano Kalocsay, nome pri granda antologio de tutmonda poezio, kiu estis ampleksonta poeziaĵojn de ĉiuj nacioj, ekde la plej malnova tempo de Egiptujo, Babilonio, Sumero, antikva Grekio, Romia Regno tra la mezepoko ĝis la nuna tempo. Kaj

specimene li deklamis fragmentojn el la granda sumera eposo pri la reĝo Gilgameŝ, en la Esperanta traduko de Kalocsay. Kiam mi vizitis lernejon, tiam ni lernis iom pri Egiptujo, pri Grekio kaj Romio, sed nenion pri Sumero, Akadio kaj aliaj, kaj mi povas diri, ke tiam, en la kunveno de la praga klubo mi ne nur unufoje vidis kaj aŭdis D-ron Pumpr, sed mi ankaŭ unufoje aŭdis pri Gilgameŝ. Kiel utile estas viziti Esperantajn kunvenojn, precipe se tie prelegas D-ro Pumpr.

La dua mia renkontiĝo kun D-ro Pumpr estis en Opava, en la jaro 1967, dum la Kultura Festivalo honore al Petr Bezruč. Tiu festivalo havis ankaŭ la Esperantan parton kaj D-ro Pumpr prelegis ankaŭ tie. Sed mi pli bone memoras lin, kiam ni festivalanoj partoprenis la ekskurson en la skansenon en Rožnov pod Radhoštěm kaj tie ni povis vidi la malnovajn vilaĝajn dometojn kaj iliajn ekipaĵojn, meblojn, diversajn laborilojn, vazojn, ujojn, vestojn ktp. La tiea ĉiĉerono klarigis ĉion detale ĉeĥlingve kaj lerta esperantisto interpretis ĉion por la ĉeestantaj eksterlandaj samideanoj. Sed la ĉeĥaj specialaj vortoj kaj la nomoj de diversaj objektoj estis tiom abundaj, ke la interpretisto fine rezignis kun konstato, ke ne eblas ĉion diri esperantlingve. Tiam D-ro Pumpr per la kubutoj liberigis al si la vojon antaŭen kun indigno: „Kion ne eblas diri esperantlingve? Ĉion eblas diri!“ kaj li tuj fulmrapide montris al la diversaj tasoj, teleroj, potoj, pelvoj, kruĉoj k.a. sur la tablo kaj nomis ilin ĉiujn esperantlingve. Kaj poste ankaŭ la diversajn agrikulturajn ilojn en la stalo, en la korto ktp.

Forveturi el la festivalo en Opava mi decidis nur lunde matene, ĉar vojaĝi al Most mi volis dumtage, ne nokte. Kaj montriĝis, ke dimanĉe vespere restis en Opava ankoraŭ kelkaj aliaj esperantistoj, do oni kunmetis du tablojn en restoracio kaj ni sidis tie, trinkis kaj babilis. Kaj rekte kontraŭ mi sidis D-ro Pumpr kun sia edzino. Ni ĉiuj prezenis nin kaj sekvis interesa babilado. La edzino de Pumpr ekzemple rakontis, kiel laborema li estas; kiam li venas posttagmeze hejmen, li tuj diras al ŝi: „Ne parolu al mi, mi ne havas tempon, ne parolu“ kaj sidigas sin al sia skribotablo kaj tuj laboras, tradukas kaj skribas en Esperanto.

Kaj D-ro Pumpr diris al tio esperantlingve, ke lia edzino ne scipovas Esperanton kaj entute ne interesiĝas pri ĝi. Sed tiam la sinjorino leviĝis kaj esperantlingve ŝerce riproĉis al sia edzo, ke li interesiĝas precipe pri Esperanto kaj pri tradukado, kaj ne ankaŭ pri la familio. D-ro Pumpr tiam ekmiris kaj tre mirigita li diris: „Vidu, ŝi parolas esperante! Ŝi sekrete ellernis la lingvon!“ Kaj li estis tre perpleksa. Ni ĉiuj ĉirkaŭe ridis, ĉar ni bone komprenis, ke estas nur spektaklo por ni preparita, ĉar li sendube instruis sian edzinon kaj ŝi parolis la lingvon bone.

Post tiuj du miaj renkontiĝoj kun D-ro Pumpr sekvis ankoraŭ la tria, sed ĉi-foje ne persona, sed nur perletera. En la 4-a numero de Starto de la jaro 1970 en la rubriko „Lingva Konsilanto“ aperis „Enkonduka ĉapitro aŭ pri la korekteco de la lingvo“ de D-ro Pumpr, kun promeso „Daŭrigote“. Bedaŭrinde en la sekvantaj numeroj de Starto la daŭrigo ne aperis. Tiam mi ekkuraĝis sendi leteron al la redakcio de Starto kun peto pri daŭrigo de la Lingva Konsilanto kaj samtempe mi prezentis lingvan demandon pri akuzativa formo de „unu“. En la 3-a n-ro de Starto de 1971 en la rubriko Lingva Konsilanto D-ro Pumpr respondis mian demandon per artikolo titolita „Ĉu UNU havas akuzativon?“. En la komenco li sciigas, ke li respondas al demando de J. P. el Most, en la teksto li skribas pri mi kiel pri „nia leganto“ kaj „nia amiko“, kio aparte ĝojigis min. Bedaŭrinde tio estis la lasta rubriko Lingva Konsilanto, kiu aperis en Starto. Post unu jaro D-ro Pumpr mortis kaj mi kun granda bedaŭro konstatas, ke mia unua lingva demando al li estis samtempe lia lasta lingva respondo en Starto. Kaj tio estis mia „tria renkontiĝo“ kun li.

Karaj gesamideanoj, mi dankas por via atento.

Jiří Patera

Miroslav Malovec

Kiel estiĝis la traduko de Bapto de caro Vladimír

En la materialoj, restintaj post Tomáš Pumpr, konserviĝis lia ĉeĥlingva prelego „Bapto de sankta Vladimiro de Havlíček en Esperanto“, kiun li preparis por la kongreso, kiu okazis en septembro 1954 en Otrokovice. Interese estas, ke en la Historio de Kamarýt mi ne trovis mencion pri ĉi tiu kongreso, sed Pumpr ĝin atestas per granda komuna fotografiaĵo, kie la partoprenantoj tenas ŝildon kun surskribo „Z.K. ROH Svit Otrokovice Sjezd esperantistů 11.-12. září“, plue per du leteroj de František Omelka, kiuj invitas lin perelegi (datitaj en aŭgusto 1954) kaj fine per la prelego mem, kie estas skribite „skizo de prelego por esp. kongreso, okazonta en Otrokovice la 12-an de septembro 1954“.

Pumpr unue rakontas pri la vivo de Havlíček, pri la sorto de lia manuskripto, ke la poemo estis eldonita nur dudek jarojn post lia morto, poste la manuskripto perdiĝis kaj troviĝis nur en 1922.

En 1934 Ota Ginz, kiu kun Stanislav Kamaryt estis preparanta Ĉeĥoslovakian Antologion, invitis al kunlaboro ankaŭ junan Tomáš Pumpr, tiam 28-jaran tradukistan komencanton. Pumpr tre admiris la esperantigon de la dua kanto el la Bapto faritan de Stanislav Kamaryt. Ota Ginz petis unue Miloš Lukáš, ke li provu traduki la tuton, sed tiu rifuzis. Do li faris la saman peton al Pumpr kaj tiu provis. En 1935 estiĝis la unua versio de Pumpr. La perfektigadon de la traduko interrompis la milito.

En 1946 Pumpr tute reverkis la tradukon, sed ĝi restis en lia tirkesto. La asocio petis la ŝtatajn organojn permesi, ke la traduko aperu samtempe kun la *Riporto sub pendumila maŝo* de Fučík, kiu jam ricevis la permeson, sed poste estis ĉio nuligita. Pri la kialoj Pumpr silentas.

Komence de 1949 li sendis kopion de sia traduko kune kun sia traduko de Majo de Mácha al prof. Reto Rossetti, kiu vivis en Anglio. Rossetti aranĝis familian kulturan vesperon kun kelkaj amikoj kaj tie li tralegis ankaŭ la poemon de Havlíček. Poste li raportis al Pumpr: „Ĉiuj ĝuegis ĝin, ridante kaj ĝojante. Kaj en la fino Vilĉjo Auld diris: Tiu esp. poemo estas tute netradukebla en la anglan lingvon. Mi eĉ ne povas kredi, ke ĝi estus tradukebla ĉeĥen!“

Reto Rossetti post tri jaroj anoncis al Pumpr, ke li trovis eldononton, nome Juan Régulo Pérez en la urbo La Laguna sur la Kanariaj insuloj. Majstro Josef Lada permesis uzi liajn ilustraĵojn sen honorario.

La satiro estis plena de politikaj aludoj, kiuj estas ne tute kompreneblaj por la nuntempa leganto, tiom malpli por eksterlandanoj. Ekzemple en aliaj lingvoj ne estas la vorto „paragrafo“ uzata kiel metaforo por leĝoj, kiel ĝin uzas ni ĉeĥoj. Pumpr devis trastudi enciklopediojn por informiĝi pri la skismo inter la orienta kaj okcidenta eklezioj kaj pri la rusa kronikisto Nestor, kiu priskribis legendon pri la kieva princo Vladimiro, kiu ĵetigis en Dnepron statuon de la slava dio Peruno. En unu strofo Havlíček parolas pri Franta Šumavský kaj kamarilo de virina sekso.

Zachovej nám, Pane Bože,
Frantu Šumavského,
že je každá kamarila
pohlaví ženského.

Kamarilo estas intrigantaj korteganoj, sed kiu estis Franta Šumavský kaj kion celis Havlíček per tiu mencio? Šumavský estis vortaristo, kies vortaro germana-ĉeĥa aperis en 1847. Pumpr pruntis la vortaron kaj trovis, ke ĉe ĉiuj substantivoj Šumavský indikas gramatikan genron, nur ĉe kamarilo li forgesis la indikon. Havlíček do atentigas, ke kamarilo estas de virina genro kaj uzas virinajn ruzaĵojn.

Alia strofo skribas pri „kacík“ en Hessen-Kassel.

Vladimír byl ještě k tomu
puncto sexti štvaneč,
jako lev kraloval mužům
a ženským co kanec.

Ještě kromě těch kasáren
leckdes filiálku:
Kacik v Hessen-Kasslu nemá
tolik kafešálků!

Ĉeĥa komentario asertas, ke verŝanje temas pri familia nomo de iu fabrikisto en la germana urbo Kassel en la provinco Hessen. Pumpr kaj Ginz skribis al la direktoro de la urba biblioteko en Kassel, petante, ĉu li povus esplori, ĉu en la mezo de la 19-a jarcento ekzistis en la urbo firmao de tiu nomo. La respondo estis, ke la urba historiisto traesploris liston de tiamaj firmaoj kaj povas konfirmi, ke tia firmao ne ekzistis. Poste Pumpr trovis mencion de Pavel Eisner, ke „kaciko“ estis indiana princo. Pumpr sekvis tiun spuron kaj malkovris, ke en Hispanio oni transprenis tiun vorton en la senco de politika agitisto kaj en 1850 ĝuste Havlíček uzis ĝin samsence en sia ĉeĥlingva ĵurnalo. Havlíček aludas la princon-elektiston Vilhelmon la II-an el Hessen, kiu estis en la tuta Eŭropo misfama pro siaj amoraj skandaloj, kaj asertas, ke Vladimiro eĉ lin superis per siaj amoraj skandaloj.

Pri la esprimo „šulem, šulem“ asertas ĉeĥaj komentarioj, ke Havlíček imitas judan ĵargonon per elpensitaj vortoj. Sed Pumpr eksciis, ke la orientaj judoj tiel prononcas la faman satulon „ŝalom“, kiu signifas trankvilon kaj pacon.

Do la Esperanta komentario klarigas multajn ĝis tiam neklarajn lokojn en la poemo.

Pumpr skribas, ke lia celo estis uzi lingvaĵon popolan, sen poeziaj ornamaĵoj, paroleblan kaj krudan, fluantan kiel folkloraj kantoj, kaj tamen ne cedi pri reguloj de Esperanta poetiko kaj ne peki per licencoj. Solvojn de unuopaj strofoj li prezentadis al Reto Rossetti, kiu estis senlaca kritikanto kaj konsilanto, ofte estiĝis pluraj versioj de unu strofo kaj ili diskutis pri ĝi dum pluraj monatoj. Kredu-ne kredu, la plej malfacila estis la strofo unua, Rossetti fine elektis el 15 versioj, kiujn Pumpr prezentis.

Kiam la libro aperis kaj komencis disvendiĝi tra la mondo, la Hispana Esperanto-Asocio energie protestis kontraŭ la „senpia kaj malmorala satiro“ kaj postulis, ke la eldonisto tuj likvidu la tutan eldonon. En Hispanio tiam regis diktaturo, apoganta sin je eklekzio, tial la hispanaj esperantistoj timis, ke la libro povus esti preteksto por persekuti Esperanton kaj esperantistojn. Pérez la eldonon ne likvidis, sed promesis, ke en Hispanio li vendos eĉ ne unu ekzempleron kaj la vorton li ne rompis. Tamen la skandaleto estis bona propagando de la libro en aliaj landoj kaj la libro rapide disvendiĝis. Samtempe oni multe skribis pri Havlíček.

Pumpr mem ricevis 6 aŭtorajn ekzemplerojn, kiujn li disdonis al amikoj. Kiam li volis aĉeti pluajn ekzemplerojn, montriĝis, ke tio ne estas ebla. Monopola importanto de eksterlandaj libroj estis Artia kaj tiu ne permesis foruzi valutojn por Esperanta libro.

Unu ekzempleron Pumpr sendis kompreneble al Josef Lada. Konserviĝis la letero, en kiu li petas Majstron pri la pardono, ke la koverto de la libro estas fuŝita de iu profesia grafikisto Jack Hartley el Manchester. La grafikisto pentris novan bildon, imitante la stilon de Lada, sed ne tute bone. En la libro estas per malgrandaj literoj skribite, ke la koverto estas laboro de Hartley, sed la legantoj tion preteratentas kaj opinias, ke temas pri la verko de Lada. Pumpr tion konstatis, nur kiam li ricevis jam eldonitan libron kaj ne povis tion ŝanĝi. Malgraŭ tio Lada estis volonta subskribi cent titolpaĝojn, kiujn sendis al li s-ro Pérez pere de Pumpr, tiuj poste estis uzitaj por cent luksaj bibliografiaj eldonoj. Reto Rossetti sendis al Josef Lada katalogojn de pluraj nederlandaj firmaoj, kiuj produktis altkvalitajn penikojn kaj farbojn por pentristoj, por ke la Majstro povu elekti. Mi supozas, ke li poste aĉetis por li la elektitajn materialojn, sed pri tio mi ne trovis leterojn.

Tomáš Pumpr korespondis rilate kun Havlíček kun pluraj gravaj personoj, precipe kiam li serĉis respondojn je neklaraj lokoj en la poemo, kiel mi jam menciis supre. Estas inter ili literaturisto Pavel Eisner, kun kiu li korespondis pri „kaciko“ kaj informis lin pri sia hipotezo, ke temas pri Vilhelmo la II-a. D-ro Jaromír Bělič, rektoro de la pedagogia altlernejo en Olomouc, aŭtoro de la komentarioj en la ĉeĥaj eldonoj, korespondis kun Pumpr pri la tiklaj lokoj kaj dankis, ke Pumpr

havigis al li kopion de la pola traduko de la poemo. Pri la biografio de Havlíček multe helpis D-ro Havel, direktoro de la instituto por la ĉeĥa literaturo. Kaj kompreneble Pumpr korespondis kun nultaj esperantistoj (Vondroušek, Vaněk, Fousek, Šustr, Lukáš k.a.) pri la libro.

Mi jam menciis, ke en Ĉeĥoslovakio mem estis problemo disvastigi la poemon. Iu, ŝajnas al mi ke Ludvík Chytil, faris samizdatan eldonon de pluraj ekzempleroj per infana presilo, tio estis guma ludilo. Sed fine ĝi aperis en 1967 en la ĉeĥoslovakia eldono de Paco kaj poste kiel depresajo en formo de malgranda memstara broŝureto. En 1996 la brazila eldonejo Fonto aperigis spegulan eldonon ĉeĥan-Esperantan.

Konserviĝis ankaŭ ĉeĥlingva letero de Pumpr al Jaroslav Šustr el februaro 1957, kiam ili intencis prepari ekspozicion pri la Esperanta eldono de la Bapto. Ili jam ricevis konsenton de la ministerio de poŝtoj, ke en la halo de la ĉefa poŝtejo en Prago ili ricevos vitrinojn, sed en julio la ministerio sciigis, ke ili devis disvastigi siajn servojn por la publiko kaj tial ili devas rezigni pri ĉiuj ekspozicioj en la halo. Tamen la plano de Pumpr pri la ekspozicio estas interesa. Sur la ĉefa panelo devis esti granda portreto de Havlíček kaj teksto, kiel malfacile lia verkaro penetras en la mondon, sed Esperanto sukcesis interesigi plurajn gravulojn, kiuj prizorgis la eldonon sur la Kanariaj insuloj. Por la unua vitrino li planis ĉeĥlingvajn eldonojn de Havlíček kun ilustraĵoj de Lada kaj novan eldonon el 1956, malfermitan sur la paĝo 148, kie estas mencio pri la Esperanta eldono kaj la hipotezo pri „kaciko“. Plue li volis meti tien ĉiujn eldonaĵojn de Stafeto, inter kiuj aperis ankaŭ la Bapto. En alian vitrinojn li intencis meti Ĉeĥoslovakian Antologion, unu fermitan, unu malfermitan sur la paĝo, kie troviĝas la dua kanto de Bapto en traduko de Kamaryt, poste gazeton Ligilo n-ro 10 el 1939, kie aperis la tria kanto, fine la ceterajn esperantlingvajn tradukojn el la ĉeĥa lingvo. Plie li aldonus japanajn tradukojn de Avineto kaj de Muta Barikado kaj ĉinajn tradukojn de Bezruč, kiuj estis faritaj pere de Esperanto. Sur la duan panelon li metus mapon de la okcidenta Afriko kun la Kanaria insularo, poste mapon de la insulo Tenerife kun la urbo La Laguna kaj portreton de Juan Régulo Pérez. Tria panelo: mapo de la mondo kun indikitaj lokoj, kie aperas esperantlingvaj gazetoj, kiuj presis recenzon pri la libro. Kvara panelo: la menciitaj gazetoj, malfermitaj sur la paĝo kun la recenzo. La lasta vitrino: la esperantlingva eldono de la Bapto, unu bindita, unu dismetita je folioj, por ke oni povu legi la poemon kaj la komenton.

En la leteroj de Pumpr estas ankaŭ satira poemo de Štefo Urban pri la recentistoj de la traduko.

BAPTO DE CARO VLADIMIR

Aldono dediĉata al la eklezie dogmemaj
Esperantaj recenzistoj

Kiam CARO VLADIMIRO

en la pres' aperis,
Esperantaj recenzistoj
kandelon oferis;

Eldonisto kaj aŭtoro
je blasfemo pekis.
(krome oni en la libro
kraĉas, ja eĉ f..is)!

Tondru, Di', al tradukinto,
fulmojn vi ne ŝparu!
lezis li la religion,
juĝon kun li faru .

Sendu la Inkvizicion
kontraŭ tiu ĉeĥo;
de l' ŝtiparoj mezepokaj

resurgator eĥo!

Punu, Dio, la kanajlojn.
ambaŭ tre severe!
Ilin ni (*nomine tuo!*)
malebligos. Vere.

Ja ne ĉiu literaĵo
estas la samspeca:
Sed la BAPTĉ DE VLADIMIRO -
estas herezeca !!!

MARŜO DE PIAJ RECENZISTOJ

Gloria in excelsis Deo -
Pérez kaj Pumpr al pereoj!

Te Deum laudamus -
ni ilin tuj damnus.

Libera nos a malo -
ja bolas nia galo ...

Oramus fratres -
Pumpr kaj Pérez!

In te Domine speravi -
versojn ni ne bezonas havi.

Dignum et justum est -
ekstermi sen la restĉ!

Sanctus, sanctus, sanctus -
Pumpr arogantus ...?

Dona nobis pacem -
nur ne tro aŭdace!

Gratia tibi Domine -
librojn jes, tiajn ne!

Saecula saeculorum amen -
Ni savos Esperanton tamen!!!

Urban leden 1954

Margit Turková

18-a kultura festivalo en Ústí nad Labem

(Omaĝe al Jiří Kořínek kaj Dr. Tomáš Pumpr)

Unue ni metu la „Lastan bukedon“ – al Dr. Tomáš Pumpr.

*De ni foriris viro tia,
da kiaj rare inter ni,
modesta, dokta, multescia,
plena de krea energi' .*

*Majstro de lingvo kaj poeto
kaj antaŭ ĉio nobla hom' ,
kiu en dura sortoknedo
restis heroldo nur de bon' .*

*Labor-konsult' kun lia klero
bonŝanco estis kaj profit' :
ĝis kern' subtila de l' afero
penetris sci' de l' erudit' .*

*Poemtradukojn kiu legis.
en lia majstra versa rob'
jam spertis, ke ĉe li grandegis
arto kaj scio en duop' .*

*Li, jurdoktoro, lingvojn konis,
mirinda estis lia sci' ,
el sia stok' li riĉe donis
kaj el ĉi font' plu ĉerpos ni.*

*De edzo, patro, de amiko
ekzemplo estis li model' ,
kvazaŭ lin pentrus di-peniko,
inter ni homoj hom' juvel' .*

*Ne korpe granda, sed anime,
senlace disdonanta sin,
vi ekkoninte lin intime
devis admire ami lin..*

*Nin ĉiujn perdo peza trafas:
la plej kapabla pasis for,
konsolon solan plu ni havas
en lia verk' , en rememor' !*

Jiří Kořínek, 11.9.1972

Jes – versoj jam sonis... Nun ni trairu al ioma prozo, el la plumo de ĝuste omaĝita aŭtoro – de Tomáš Pumpr. En la eseo PYGMALION de Bernard Shaw ni memorigu lin ne kiel nur verkanton kaj tradukanton, sed kiel admiranton de alies verkokapablo. Li eksplikas tion jene:

Pygmalion de Bernard Shaw

La 26-an de Julio ĵus pasis cent jaroj de la naskiĝo de la mondfama angla verkisto

George Bernard Shaw. (1856 – 1950), aŭtoro de multaj verkoj prozaj kaj dramaj, sprita komentisto de la nuntempo kaj ŝatata satiristo, kiu turnis la pikilon de sia morda moko kontraŭ la filistra pensmaniero de la samtempuloj. Kiam li antaŭ nelonge mortis en la aĝo de naŭdek ses jaroj, li estis jam ĝenerale agnoskata kiel genio; kaj tamen estas konate, ke liaj brilaj sukcesoj ŝuldiĝis ne nur al lia natura talento, sed ankaŭ al lia granda diligento kaj laboremo. Li ankaŭ devis longe peni, antaŭ ol la publiko dediĉis al li la merititan atenton.

Post kelkaj dramoj de morna atmosfero ekfajreris sur la scenejoj en la jaro 1914 lia unua granda komedio, kiu tuj katenis la publikon. Estis Pygmalion.

En ĝi la aŭtoro aludis la legendon de la greka mitologio pri la skulptisto Pygmalion, filo de Kilikos, reĝo de Kipro. Tiu ĉi enamiĝis en marmoran statuton de knabino, kiun li mem estis kreinta, kaj elpetis de diino Afrodite ties vivigon.

Ĉe Shaw okazas la epizodo jene: Higgins, profesoro de fonetiko, akceptas la taskon instrui malriĉan florvendistinon, nekulturitan infanon de la urba periferio. Li vetas kun sia amiko, ke li post ses monatoj tute aliformiĝos ŝin tiom, ke li povos ĉe diplomata festo prezenti ŝin kiel dukinon, kaj neniu ekkonos la falson. Lia eksperimento nepre sukcesis, sed li tute forgesis, ke li havas en siaj manoj ne mortan materion, sed vivan estaĵon kun homaj sentoj, kiu alte elkreskis trans la limoj de liaj intencoj.

En tiu ĉi komedio la aŭtoro pruvas la grandan veron: nome ke dukinojn kaj aliajn privilegiatojn de la naskiĝo kaj havo kreas nur la tajloro, la eduka dresado kaj la konversacia rutino; sed la vera valoro de homa animo povas sendistinge troviĝi eĉ en la plej kruda individuo.

Tiu ĉi verko de varme homa, serena etoso kaj esperplena optimismo garantias al Shaw renomon tra la tuta mondo kaj eĉ por malproksima estonteco.

La esperantista aktora kolektivo „Verda ĉaro de Julio Baghy“ en Praha post pluraj sukcesaj artvesperoj, intencante pliriĉigi sian repertuaron per bohnumora teatraĵo mondrenoma, elserĉis tiun ĉi komedion de Bernard Shaw. Estis elekto bonŝanca, kaj la prezento, okazinta en Praha la 4-an de Junio 1956 estis io pli, ol simpla samideana teatra vespero. La verko nome enhavas ne malmultajn malfacilaĵojn, kies superado estas rimarkinda ankaŭ el literatura vidpunkto.

Eliza Doolittle, la heroino de la komedio, parolas ja en la unuaj scenoj teruran periferian lingvaĉon, gramatike kriplan kaj fonetike netolereblan, kaj nur poste ŝi ellernas bonajn gramatikajn formojn kaj korektan elparoladon, kvankam en la elektado de la „salon-taŭgaj“ esprimoj ŝi longe sin ne sentas sur firma grundo. Do, la deformato de la lingvo rolas en Pygmalion gravan funkcion; kaj tamen Esperanto ne posedas „veran“ ĵargonon, kiu estus tiucele uzebla. Kiel el la situacio?

La tradukintino Eva Scharová solvis la problemon en interesa maniero: ŝia Eliza (kiun ŝi cetere mem rolis) parolas primitivan Esperanton, gramatike fuŝan, preskaŭ sen akuzativo, kian ni renkontas ĉe la eternaj komencantoj; kaj prononcas ĝin en la malzorga maniero, kie parolas la homoj sur la periferio de la socio eble en ĉiuj urboj de la mondo: „Majora moŝto, aĉetu floroj de malriĉa floristino! – Ne ventolu la buŝo! – Mi ne havas gepatroj, ili puŝis min tra la truo – Mi havas same bonaj sentoj kiel iu alia...“ Ankaŭ la inventaĵo de Reto Rossetti, la frenezeta profesoro Klapelkap, venis al sia honoro: Eliza forpuŝas la planojn de Higgins jene: „Mi iras for. Ŝajnas, ke io fantomas en lia cerbo. Mi ne bezonas, ke min instruu ia Klap-el-kapo.“ (Originale: „I’m going away. He’s off his chump, he is. I don’t want no balmies teaching me.“)

Kiam Eliza estas enkondukata la unuan fojon en la rigoran societeton ĉe sinjorino Higgins, ricevas severan ordonon konversacii nur pri la vetero kaj bonfarto de la ĉeestantoj. Nu, ŝi sukcesas en zorge kaj klare artigata parolo fari prelegon pri la meteorologia situacio, sed poste, kiam oni komencas interparoli pri la gripo, ŝokas la bonajn sinjorinojn per sia buntkolora priskribo: „Mia

onklino mortis je gripo. Almenaŭ oni tion pri ŝi diras. Sed mia opinio estas, ke oni la maljunulinon forkras.“ („But it's my belief they done the old women in.“) Kaj la kompatinda profesoro Higgins devas rapide klarigi, ke „forkraki“ estas nova konversacia termino signifanta „mortigi iun“.

Ĉe la adiaŭo kun la societo Eliza malakceptas la proponon de Freddy, kiu volis ŝin akompani, kun perfekte eleganta dirmaniero: „Mi veturas per taksio. Sur vian promenon tra la parko mi fajfas.“ („Walk! Not bloody likely! I'm going in a taxi.“) En la pliaj stadioj de sia edukado Eliza jam nur iam-tiam ekhezitas, ekzemple ĉu diri „komenci“ aŭ „komenciĝi“, k.s.

Tiuj ĉi specimenoj povas doni imagon pri la iam certe diskutebla, sed ĝenerale bonsukcesa traduklaboro uzita.

Notinda estas ankoraŭ la figuro de patro Doolittle, la cindroportisto. Ĉe li la tradukintino ŝparis la ĵargon-diraĵon kaj lasis lin plejparte paroli en bona popole konversacia Esperanto; tamen li, „natura oratora fenomeno“, ŝatas miksi en sian parolon trafajn kaj reliefajn metaforojn, ekz. „Se volas vi, via moŝto, iom ekzaliti ŝian moralon, do apliku rimenon.“

Mi volis hodiaŭ paroli nur pri la lingva kaj literatura flanko de la uzita Esperanta teksto de Pygmalion. El la cetero mi mencias nur, ke la teatra kolektivo „Verda ĉaro“ prezentis la teatraĵon kiel tutvesperan ludon, tute en la aranĝo, kiel ĝin kutime prezentas la grandaj scenejoj, kun ĉiuj dram-personoj. La vespero alportis grandan plezuron al ĉiuj spektatoroj, kaj ni volas esperi, ke baldaŭ pli larĝa internacia publiko havos okazon vidi, aŭdi, ĝui kaj juĝi tiun ĉi klasikan komedion en Esperanto.

Jen la eseo, kiu estiĝis „ponto“ por menci la verkon „Pigmaliono“, kiel ĝin Esperante titolas la tradukintino – kaj samtempe la ĉefa rolulino Eva Seemannová (en la eseo de T.P. ŝi ankoraŭ estis Suchardová) kaj la teatro-kolektivon „VERDA ĈARO“. Kompreneble, ke ilia revo estis prezenti sin tiel, ke pli granda publiko „aŭdu, ĝuu kaj juĝu“ la entreprenon, kiel sin esprimis T.Pumpr.

Kaj tio okazis. Ilia revo plenumiĝis; kaj nun ni uzu la informojn de s-ano Kazimjeŝ Ŝĉurek, kiu citas el kortuŝaj rememoroj de Eva.

„Ni sentis nin feliĉaj kaj fieraj, kiam la pola ministerio por kulturo invitis nin prezenti Pigmalion-on en Varsovio dum la Universala kongreso. Ja, por la unua fojo ni estis prezentotaj ekster nia propra lando. Kiam post diversaj limaj perturboj ni venis al Varsovio kaj eniris la kulturdomon, ni teruriĝis. Ni kutimis ludi sur la malgrandaj scenejoj, kaj jen tia scenejo havas dek ses metrojn. Mi finfine estis aktorino, sed miaj kunludantoj estis amatoroj. Por ili estis vere malfacila tasko paciĝi kun tia spaco. Nu, la prezentado vere sekcesis, tion vi ja scias. Jam post la unua sceno de Eliza la aŭskultantaro entuziasme aplaŭdis; mi forkuris el la scenejo kaj ŝajnis al mi, ke mi devas halti kaj surgenui danki por tiu unua aplaŭdo, ĉar ĉeestis proksimume kvar mil spektantoj el 34 landoj, kaj ĉiuj komprenis, ĉiuj aplaŭdis. Tre kortuŝita mi estis...“

Post kiam la prezentado finiĝis, mi ricevis grandegan bukedon de longegaj malhelaj, viole ruĝaj gladioloj. Ĉiuj estis eble pli longaj ol mi mem. Mi staris sur tiuj dek ses metroj de la scenejo, kaj la amfiteatro aplaŭdis, aplaŭdis kaj mia gorĝo estis prempresita, mi volis ridi, sed grandaj larmoj de feliĉo deruliĝis desur miaj vangoj, kaj mi estis feliĉega, pli, ol eblas diri. Jes, tian travivaĵon oni neniam forgesas“.

Karaj geamikoj,

dum longaj jaroj senlace liveradis Eva al ni noblajn kortuŝajn sentojn, ĉiujn en belega „lingva pakaĵo“ ĉu el sia memo, ĉu el plumo de aliaj verkistoj. Nun vi, Eva, fine ripozu, ĉar viaj admirantoj staras vice kaj emas esprimi siajn sentojn al vi, volas omaĝi vin:

Eli Urbanová

*Vidi ŝin sveltan sur podio
estadas ĝuo. Mia dio,
ŝi pezas kvardek kilogramojn!
Eva! Ŝi konis miajn amojn.
Eva, mi emas vin brakumi...
Novaĵo! Eva ĉesis fumi!
Eva, vi ino nekredebla,
tiel subtila, sed ne febla,
mi ŝatus havi vian forton,
mi pensus vivon kaj ne morton...*

Karolo Piĉ

*Do Eva Suchradová pravas.
La vivo estas pantomimo.
Tial ŝi estas aktorino
kaj rolojn mil kompanse havas.*

*Vespere ŝi publikon ravas
per proza dram' aŭ drama rimo.
Do Eva Suchardová pravas.
La vivo estas pantomimo.*

*Por ŝi la Verda Ĉaro gravas.
Ŝi rolas kiel principidino.
Tamen eĉ tie estas limo.
Fine la vangojn larmoj lavas.*

Sed Eva Suchardová pravas.

Miloš Lukáš, en la jaro 1955:

*Neniam mi forgesos
pri la ĉijara marto:
eterne min impresos
la sorĉ' de via arto!*

Jiří Karen

*... estimata kaj ŝatata Eva,
mi ĝojas, ke ni interkompreniĝis reciproke kaj estiĝis amikoj. Mi opinias, ke komuna laboro sur iu bona kaj homa tasko kunigas homojn pli forte ol io alia. Plue mi opinias, ke sur la tero homo havas nenion pli valoran, ol kelkajn laboremajn kaj bonajn amikojn, kun kiuj oni kompreniĝas, kaj al kiuj oni sin apogas. Mi deziras, ke ĝuste tia rilato estu bazo de nia amikeco kun vi, kaj kun aliaj esperantistoj, kiuj havas la saman intereson – la poezion kaj emon al la lingvo, kiu kapablas la homojn kunigi per amikecaj kontaktoj...*

Jiří Kořínek, 21.19.1979

... fine mi volas mianome kaj per ni ĉiuj refoje danki por via perfekta kaj superba prezentado. Ŝparu vian sanon, reduktu vian fumadon kaj ĉion, kio vin nocas. Pardonu mian bonintencan mentoradon, mi petas... Vi estas por ni tre valora!

Aldono I:

Verkaro de Jiří Kořínek

BÁR, Zdeněk:

Arbo, Mskr. 1980. Orig.: Strom

BENDL, Karel:

Majo - Arbasra sceno Máj. Mskr. - propra muzikigo. Orig.: Lesní scéna

BENEŠ, Pavel:

La Manoj. Mskr. Orig.: Ruce

BENIAK, Valentín (1894-1973):

Maljunulineto. Slovaka Antologio 1977, p. 300; Orig. Starenka

BEZRUČ, Petr (1867-1958):

Sileziaj kantoj. Tr. Tomáš Pumpr, Rudolf Hromada. Jiří Kořínek, eld. Opava 1970; Orig.: Slezské písně

Bernard Žár. La Suda Stelo, Ljubljana 1958, broŝuro Petr Bezruč 1867-1958

BLODEK, Vilém (1834-1874):

Reveno de Migrulo. Mskr.

BOČKOVÁ, N.:

Psika forto. Mskr. Orig.: Psychická síla

BODE, Angela:

Rememoroj pri Bohemio (Starto 4/1990, p. 1-2)

BORSKÁ, Ilona:

Sonĝo. Mskr. Orig.: Sen

BRADÁČ, Karel:

Furore ek! Mskr.

BRANISLAV, František (1900-1968):

Appassionata de Beethoven. Mskr.

Koturno. Mskr. Orig.: Křepelka (muziko I. Hurník)

Kristnaska. Starto, 8 (46) 1974; Orig.: Vánoční

Paco. Paco 128-129, 1964; Starto 2/1974, p. 1; Orig.: Mír

Rememoro pri Norvegio. (Fonto 17/1982, p. 4). Orig.: Vzpomínka na Norsko

BŘEZINA, Otokar (1868-1929):

La Amo. Mskr. Orig.: Láska

Bedaŭro. Mskr. Orig.: Lítost

Eterne denove. Panoramo-Vitreroj 1976, p. 72. Orig.: Věčně znova

Ho forto de ekstazoj kaj revoj. Mskr. Orig.: Ó sílo extasí

Kiam el via amo. Mskr. Orig.: Když z lásky tvé

Kun morto parolas mortanto. Mskr. Orig.: Se smrtí hovoří umírající

Manoj. Mskr. Orig.: Ruce

Mia patrino. Mskr. Orig.: Moje matka

Milkore kantas via kor'. Mskr. Orig.: Tisíce srdcí pělo v srdci tvém

Matena preĝo. Mskr. Orig.: Ranní modlitba Březina O. Miloj da steloj estingiĝas. Mskr.

Orig.: Hvězd hasnou tisíce

Mistero de doloro. Mskr. Orig.: Tajemství bolesti **Momentoj de gloro.** Mskr. Orig.: Chvilé slávy

Nevenkeblaj ni kreskas. Mskr. Orig.: Nepřemožitelní rosteme

Ni salutas printempon. Mskr. Orig.: Pozdravujeme jaro!

Preĝo por la malamikoj. Mskr. Orig.: Modlitba za nepřátele

Preĝo vespera. Mskr. Orig.: Modlitba večerní

Rondokanto de koroj. Mskr. Orig.: Kolozpěv srdcí

Somera solstico. Mskr. Orig.: Letní slunovrat

Varmegoj. Mskr. Orig.: Vedra

Vi ne venis. Mskr. Orig.: Tys nepřišla

Virinoj. Panoramo 1974, str. 17. Orig.: Ženy

BUNČÁK, P.:

En la klasika lando. Slovaka Antologio, str. 455. Orig.: V klasickej krajine

CIML, Vlastimil:

Mia Prago. Mskr. 1981. Orig.: Má Praha

ČERVENKA, Miroslav:

Vi markis min jam por vi. Paco, 123, 1964, p. 10

DOSTÁL, K.-Lutinov:

Plugisto Oráč. Mskr.

DVOŘÁK, Antonín (1841-1904):

Bibliaj Kantoj. op 99, n-oj 1-10. Mskr. Orig.: Biblické písně, op. 99, 1-10

Ciganaj melodioj. Mskr. Orig.: Cikánské melodie op. 55

Jakobeno. Mskr. Orig.: Jakobín (teksto: Červinková)

Moraviaj Duetoj. 32. Mskr. Orig.: Moravské dvojzpěvy (1, 6, 11, 13, 8, 10, 9)

DVOŘÁČKOVÁ, Vlasta:

Surskriboj. Mskr. Orig.: Nápisy

DYK, Viktor (1877-1931):

La patrujo parolas. Mskr. Orig.: Země mluví (tradukis Kořínek, Hromada, Pumpr - stencilaĵo)

EBEN, Petr (1929-):

Truvera Meso. Mskr. Orig.: Trovérská mše

FABRY, Rudolf (1915-):

Sur la noktmeza maro. Slovaka Antologio 1977, p. 385. Mskr. Orig.: Na polnočnom mori

FELDEK, Lubomír (1936-):

Odo je kapturna tempo. Slovaka Antologio, s. 518. Orig.: Oda na závratné tempo

FISCHER, Otokar (1883-1938):

Post fintraduko de Faŭsto de Goethe. Panoramo, Vitreroj, 1976, p. 84. Orig.:

FLORIAN, Miroslav (1931-):

Hospitala sonatino. Mskr. Orig.: Nemocniční sonatina.

Februara neĝo. Mskr. 17. 2. 1980. Orig.: Unorový sníh

La Stratlampoj. Mskr. 14. 3. 1980. Orig.: Pouliční svítilny

La Tilioj. Mskr. Orig.: Lípy

HADJIDZKIS, M.:

Infanoj de Pireo (Starto 6/1975, p. 16)

HALAS, František (1901-1949):

Dek plagoj egiptaj. Internacia Kulturo 1949-50? Orig.: Deset ran egyptských

Božena Němcová. Mskr.

Okuloj oldvirinaj. Mskr. Orig.: Oči starých žen

HÁLEK, Vítězslav (1835-1874):

En la naturo. Norda Prismo, 3/1965, p. 75. Orig.: V přírodě

Peto de kantisto. Mskr.

- Vi ĉiuj, kiujn premas sort'.** Mskr. Orig.: Vy všichni, kdo jste stísněni
- HAŠLER, Karel (1879-1941):**
La ĝardeno de Lobkovic. Mskr.
- HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel (1821-1856):**
Konsilo. (Tombo) Mskr. (Fonto 79, p. 31; Fonto 88, p. 19)
- HELD, Jan Theobald:**
La revido. Mskr. Orig. Shledání
- HOLKOVÁ, Marie:**
Poemoj. Mskr-
- HOLLÝ, Ján (1785-1849):**
Odo al Johano Gutenberg. Slovaka Antologio, p. 80
- HOLOUBEK, Tomáš :**
Soldatulino. Mskr.
- HORA, Josef (1891-1945):**
Ludi. Mskr. Orig.: Hrát
Majo. Fonto, 21, 1982/6, s. 16. Orig.: Máj
- HOROV, Pavol (1914-1975):**
Horbatado. Slovaka Antologio, s. 401. Orig.: Časobitie
Slovaka panoramo. Slovaka Antologio, s. 401. Orig.: Slovenská panoráma.
- HRDLIČKA-POLOLÁNÍK:**
Ritma Meso. Mskr. Orig.: Rytmická mše
- HRUBÍN, František (1910-1971):**
Fabelo. Panoramo-Vitreroj 1976, s. 82. Orig.: Pohádka
- HULENA, Vladimír:**
Al Markéta Procházková. Mskr. 14.7.1984
Por ĉiuj tempoj daŭru pac'. Mskr. Orig.: Na věky věků všem jen mír
- HURNÍK, Ilja (1922-):**
Dolĉamaro. Mskr. Orig.: Potměchut
- HUS, Jan (1371-1415):**
Krist' Jesuo, bona patro. Mskr. Orig.: Jesu Kriste, štědrý kněže
- JAHN, Metoděj:**
Valaĥio. Informoj de Vsetín, 1973, s. 1. Orig.: Valašsko
- JANÁČEK, Leoš (1854-1928):**
Amo vera. Printempa kanto. Benketo. Mskr. Orig.: Láska opravdivá. Jarní písen.
- JIRÁSEK, Alois (1851-1930):**
Lanterno (fragmento). Mskr. Orig.: Lucerna
- JIRKO, Miloš:**
La sepa de marto. Mskr. Orig.: Sedmý březen
- JULÍNEK, Josef:**
Ho Dipatrino. Espero Katolika (195?). Orig.: Matko Boží
- JUŘINA, Věnceslav:**
Manio pri persekutiĝo. Mskr. (a snad někde v Pacu)
En banĉambro (Paco, marto 1964, p. 11)
- KAINAR, Josef (1917-1971):**
La malfidelulo. Mskr.
- KAPOUN, Karel:**
Amo. Paco, 1964, č. 123, s. 10. Orig.: Láska
Plej eta maro. Mskr. Orig.: Nejmenší moře (možná někde v Pacu)
- KAREN, Jiří (1920-2000):**
Ankoraŭ foje vivi sur la tero. Orig.: Ještě jednou žít na zemi

Antaŭ ol batos la naŭa ondo. Než udeří devátá vlna.
Arboj venas urben (Fonto 74, p. 18)
Atestas senarbejo (Fonto 75, p. 34)
Eble (Fonto 11/1981, p. 38)
En la ekspozicio (Fonto 13, p. 13)
Flugilhava ŝtono. Fonto. Orig.: Okřídlený kámen
Interparolo kun la patrino (Fonto 8/1981, p.36)
Kio estas poemo? (Fonto 2/1980, p. 18)
Kvietejo (Fonto 2/1980, p. 19)
Lando, sur kiu mi paŝis. Země, po které jsem šel.
La Avino (Fonto 2/1980, p. 18)
La Pluvmantelo. Mskr. Orig.: Plášt do deště
Mi diris nur (Fonto 78, p. 24)
Nur militfantomon ne havi postdorse (Fonto 79, p. 3)
Nur per ombro (Fonto 85, p. 18)
Peta (Fonto 2/1980, p. 19)
Por ke vi estu mia kara vir'(Fonto 4/1980, p. 18)
Pri kio revis juna vendejkomizo (Fonto 2/1980, p. 19)
Propono 1-2 (Fonto 77, p. 18)
Relativeco (Fonto 6/1981, p.27)
Rerigardo (Fonto 7/1981, p. 37)
Rigardo al Ararato (Starto 6/1979, p. 12)
Sekundoj de maturiĝo. Vteřiny zrání rukopis
Serĉado de la blua tonu. Hledání modrého tonu rukopis
Sufoka nokto (Fonto 11/1981, p. 38)
Ŝtono parolas al Michelangelo (Fonto 18/1982, p. 30)
Ŝtonoj (Fonto 75, p. 34)
Tago afabla je vortoj. Den laskavý na slova rukopis
Vizito. Návštěva rukopis
Tristo ne apartenas al mia mondo. rukopis
Sur sojlo de la nova jaro 1979. rukopis
Tristo ne apartenas al mia nomo. Smutek nepatří k mému jménu rukopis
Vojo avertas arbon antaŭ fuĝo (Fonto 78, p. 24)
Kníchal recenzas: Flugilhava ŝtono (Fonto 85, p. 39-40)

KAŠPAR L. B. :

Montoj, valoj, foro. Hory, doly, stráně rukopis

KLÁŠTERSKÝ, Antonín (1866-1938):

Balado pri animo de Jan Neruda. Balada o duši Jana Nerudy rukopis (Fonto 76, p. 17)

KMOCH, František (1848-1912):

Kolín, vi urb' de ben'. rukopis

Kolíne, Kolíne /Kolín, vi urb' de ben' (Starto 7/1974)

KOLLÁR, Ján (1793-1852):

La filino de Slavo. (Antaŭkanto, III-110, V-113 Slovaka antologio, s. 84

Surskriboj. Nápisý Slovaka antologio, s. 83

KOPECKÝ, Ladislav:

Arboj vi Javory (hudba P. Ulrych) rukopis

KOSTRA, Ján (1910-1975):

Ave Eva. Ave Eva Slovaka Antologio, s. 398

Vizite post longaj jaroj. Na návštěve po dlhých rokoch Slovaka Antologio, s. 396

KOUŘIL, Vlast.:

52 sonetoj. rukopis, část v Panoramo

KRÁL, Fraňo (1903-1955):

- Letero al knabino.** List dievčatu Slovaka antologio, s. 286
- KRASKO, Ivan (1876-1958):**
Ministoj. Baníci Slovaka Antologio, s. 216
- KUČERA, František:**
Jesuon Kriston amas ni. My milujem Ježíše rukopis
- KUNDERA, Ludvík (1920):**
Ploro en Buchenwald. Pláč v Buchenwaldu Paco, 136, 1965, s. 18
- LAJČIAK, Milan:**
Sur ĉiujn mondpordegojn. Navšetky brány sveta. Slovaka Antologio, s. 493
- LÁZECKÝ, František (1905-1984):**
Printempo. Jaro rukopis 27.4.1980, (Fonto 77, p. 40)
- LEGER, Karel:**
Dumvoje el preĝejo. Cestou z kostela rukopis
- LUKÁČ, E.B.:**
Ĉu ni malamas? Ĉu ni amas? Nenávidíme? Milujeme? Slovaka Antologio, s. 270
Sur veturilo. Na voze. Slovaka antologio, s. 268
- MAHEN, Jiří (1882-1939):**
Instruo de Bibliamanto. Esperantista, 8, 1948, s. 84
Psalm. Žalm rukopis
- MARTÁKOVÁ, M. R.**
Al tiuj, kiuj la militon volas. Paco, 136, s. 20
- MIHÁLIK, Vojtěch (1926-):**
Kanto super lulilo. Spev nad kolískou Slovaka Antologio, s. 489
Knabo kaj arbo. Chlapec a strom rukopis
- MIĤALKOV, Sergej:**
Elefanto kaj pentristo (Fonto 55, p. 21)
- MILOTA, Vlastimil:**
Nigraj ĉevaloj. Černí koně Paco, 123, 1964, s. 10
Ŝpinantaj homoj. Předoucí lidé Paco, 136, 1965, s. 21
- MLČOCH, Karel:**
Pluvombrelo kaj tiuj du. Deštník a ti dva Paco, 136, 1965, s. 28
- NERUDA, Jan (1834-1891):**
Balado pri la Polko. Balada o polce Esperanto, 600, 1955, s. 322 (BK 1955)
Nur plu. Jen dál rukopis
Al la patrineto. Matičce rukopis
- NEUMANN, Stanislav Kostka (1875-1947):**
Hipokaŝtano. Kaštan rukopis
En Larikoj. V modřínkách Starto 3/1975 (49)
Printempa anunciacio. Jarní zvěstování Vitreeraj, s. 18, (Fonto 84, 31)
Pri batalkampo en ni. rukopis
- NEZVAL, Vítězslav (1900-1958):**
Manon Lescaut. strojopis, v počítači
Adiaŭ kaj tuket'. Sbohem a šáteček Vitreeraj, s. 6 La Nica Lit. Revuo 1/1955, s. 12,
v počítači
(Al Nazim Hikmet), Paco 1985, p. 16
Aŭtuno, aŭtuno. Podzim, podzim rukopis
En la halon de la falintaj herooj. Do síně padlých hrdinů Vitreeraj 1976, p. 78-79
La Kanto de Paco. Zpěv míru rukopis, Paco 1985, p. 17
Kantaĵo (Paco 1985, p. 17)
Mi kredas. Věřím rukopis
Paniĥido. Funebra omaĝkanto. Panichida. rukopis
Poŝa tuko. Kapesní šátek rukopis (Fonto 80, p. 29)

- Sur bordo de rivero Svratka.** Na břehu řeky Svratky Vitreiroj 1976, p. 76-77
- NOHA, Jan ():**
La koro. Srdce rukopis
Unu por la alia. Jeden druhému 14. 7.1984 rukopis
- NOVOTNÝ, Vladimír:**
Poemo pri la patrino de Kenĝi. Kaĝijama rukopis
- PLUDEK, Alexej:**
Ne estos nova Atlantido. Nebude nová Atlantida rukopis dle článku v Rudém Právu 29.11.1983, Fonto 46, p. 17
- PODEŠVOVÁ, Marie:**
Renkontiĝoj. Setkání rukopis (7 povídek)
Kroĉtrikita el blankaj fadenoj. Uháčkováno z bílých nití Fonto, 13, 1981/10, s. 29-33
Anemonoj. Sasanky Fonto, č. 27, 1982/12, s. 16-21
- POMEZNÝ, Zdeněk:**
Poemeo je vivo de homo. Básen na život člověka rukopis
- PROCHÁZKOVÁ, Markéta:**
Hodiaŭ antaŭvespere (Fonto 88, p. 20)
Kristnasko (Fonto 39/1983, p. 3)
La universo en ni (Fonto 75, p. 4)
La vento - Kiel vi estas fortempa (Fonto 73/1987)
Prago (Fonto 22/1982, 28)
Prezento - Intervjuo - 41 poemoj (Fonto 49/1984)
Sur la sojlo de la amo (Fonto 1986, libro)
- ROB PONIČAN, Ján (1902-):**
Homamas', mi amas vin! Dav, milujem ta! Slovaka Antologio, s. 279
Vesperaj lumoj. Večerné svetlá Slovaka Antologio, s. 280
- RAIS, Karel Václav (1859-1926):**
Bestetoj kaj Homoj. Zvířátka a lidé rukopis, část Norda Prismo, 3, 1960, s. 80
Printempa. Jarní rukopis
- RATHOUSKÁ, Jana:**
Dancistino. Tanečnice rukopis 27.4.1980
Reveno en la vivon. návrat do života rukopis
- REČKA, Alois:**
Fontanoj de Olomouc. rukopis
- ROPEK, Jan:**
Pentrita okazaĵo. Paco, 136, s. 28
- RÚFUS, Milan (1928):**
Ĉerkoj el Vjetnamo. Rakvy z Vietnamu Slovaka Antologio, s. 496
- RUMLER, Josef (1922-1999):**
Virino. Žena
- RYBOVÁ, Jakuba:**
Kvin minutoj de la ŝtelita eterneco. Pět minut ukradených věčnosti rukopis
- SEIFERT, Jaroslav (1901-1986):**
Adiaŭ, bela mia flam'. Sbohem, krásný můj plameni Vitreiroj 1976, s. 81, La Nica Literatura Revuo, 6, 1957, s. 239
Al vi, ho amo, flugu la salut'. Ty, láska, pozdravena bud rukopis
Aŭtuno. Podzim rukopis, [Paco 1988](#)
Flago de la Respubliko. Zprávy ČEV 1968; Starto asi 1968, 1969, [Paco 1988](#)
La fraŭlino el la kvara. Slečna ze čtvrtého Norda Prismo, 2, 1957, s. 103
Kaj adiaŭ (Fonto 42, p. 18)
Kanto. rukopis
Kanto Novjara. Liberecano 1/1972, s. 3

- Kanto pri la milito.** Písen o válce rukopis
Kanto pri la naska lando. Písen o rodné zemi Vitreoroj 1976, p. 80, [Paco 1988](#)
Kanto pri Viktorka. Písen o Viktorce rukopis
El La kometo de Halley. rukopis
Kronplekto da sonetoj. Vě nec sonetů Norda Prismo, 4-5, 1956, s. 197-201, (Fonto 82, p. 21-25), [Paco 1988](#)
El Kronplekto da sonetoj (Starto 3/1970, p. 6)
La malsanulejo de Motol (Fonto 83, p. 23)
La somerkastelo Hvězda (BK 1966, p. 7)
Malnova muelejo. Starý mlýn Panoramo-autuno 1975, s. 4
Panjo. Maminka knižně Ljubljana 1960
Poeto kaj aliaj metioj. Básník a jiná řemesla Kultura aldono de Informoj de CSEK, 1964, 16, s. 3
Praha. rukopis 1974
Printempa tago. rukopis
Printempa (Fonto 33/1983, p. 4)
Printempo sur Petřín. Jaro na Petřín rukopis
Salika fajfilo. Vrbová píštěla rukopis
Septembro. Září rukopis
Sub kor' patrino. rukopis
Ŝlosilo sub la neĝblovaĵo (prozo, Paco 1988, p. 25-27)
La ventumilo de Božena Němcová.
Vespera kanto (Paco 1988, p. 22)
- SCHEINPFLUGOVÁ, Olga (1902-1968):**
Printempa. Jarní rukopis
Printempo (Fonto 84, p. 20)
- SKÁCEL, Jan (1922-1989):**
Harpo en la neĝo. Harfa na sněhu rukopis
- SKÁLA, Ivan:**
Maja soneto. Májový sonet Starto 3/61, 1977, s. 11
Ili venas tien ĉi. Jdou sem Fonto 31, 1983/4, s. 23-24, Fonto 42, p. 27
Rekvieto por ordinara homo. Rekvie m za obyčejného člověka (Fonto 43, p. 33-34; Fonto 54, p. 23)
Hejmo. Domov rukopis 12.1.1984
- SKOROCHODOVÁ, Olga:**
Pensas ja kelkiu (BK 1965; ĈSEK 1/1966; Vitreoroj 1976, p. 83)
- SLÁDEK, Josef Václav (1845-1912):**
Alflugigis hirundetojn. Mia stelo. rukopis
Bona ekintenco. Dobré předsevzetí rukopis (Smetana)
La cervino. Lan rukopis (Foerster)
Vokas kukolo tra arbar'. Kukačka volá doubravou rukopis
- SLÁDKOVIČ, Andrej (1820-1872):**
Al la samaĝuloj. Vrstovníkom Slovaka Antologio, s. 114
Detvano. Detvan Slovaka Antologio, s. 118
Marína. Marína Slovaka Antologio, s. 115
- SMETANA, Bedřich (1824-1884):**
Preĝo. Modlitba rukopis
- SOVA, Antonín (1864-1928):**
Regiono de Tábor. La Suda Stelo, Jug. , 1958, 5, s. 76
- Stalin, J. V.:**
Al kelkaj problemoj de la lingvoscienco, Esperantista 1951, s. 1011

- STEHLÍK, Ladislav:**
La 7-a de marto. 7. březen rukopis
- SUCHÝ, Jiří:**
Laŭdo de supraĵeco. Chvála povrchnosti Panoramó 1974, s. 37, Fonto 57, p. 38
- SYRUČEK, Milan:**
Vivdonaj aŭ misaŭguraj nuboj. Životodárná nebo zlověstná .. rukopis
- SZOLLOSI, Benedikt:**
Ŝirmanto de la lacaj. Dio kompatema. Obránce unavených. Bože mil. Slovaka Antologio, s. 57
- ŠAJNER, Donát:**
Pri kio temas. O co jde rukopis 14.7.2000
- ŠIKTANC, Karel:**
Majence maskerado. objednal redaktor Paca
- ŠNEPR, Luděk:**
Rendevuo. Dostaveničko Paco, 123-1964, s. 10
- TOMAN, Karel:**
Majo. Květen rukopis, Fonto, 20, 1982/5, s. 4
- TOMÁŠIK, Samo:**
Hej, Slovakoj. Hej, Slováci Slovaka Antologio, s. 146
- TRANOVSKÝ, Juraj:**
Lastjuĝaj alvenis jam horoj. Již poslední časové ... Slovaka Antologio, s. 55
- TRÝB, Antonín (1884-1960)**
Antaŭprintempo. Předjaří rukopis
Credo quia absurdum (Norda Prismo, 57/3, p. 137)
Espero. Naděje rukopis
Fideleco. Věrnost rukopis 1980
Kanto. Píseň rukopis 1980
Kredo. Víra La Suda Stelo, 5, 1958, s. 76-77
La Tempo. Čas rukopis
Maturiĝo. Zrání Norda prismo 1957, 3, s. 137
Modesteco. Skromnost rukopis 1980
Sciado. Vědění rukopis 1980
Serĉado. Hledání rukopis
Sorĉo. Kouzlo La Suda Stelo 5, 1958, s. 76-77
Tagiĝo. La Suda Stelo, 5, 1958, s. 76-77
Tamen se foje. Kdyby však jednou rukopis 1980
- TURČANY, Viliam:**
En hor' plej peza. V nejtěžší hodině Paco, 1965, 136, s. 19
- VALAR, Karel:**
Poemoj. Básně Paco, 142, 1965, s. 32
- VEJVODA, Jaromír:**
Vivu la am' (stencilaĵo)
- VIDMAN, Čestmír:**
El aviadisto. Z letadla rukopis
- VRCHLICKÝ, Jaroslav = FRÍDA, Emil (1853-1912):**
Hakon. Melodramo Hakon. Melodram. rukopis (BK 1952)
Kristnasko (Fonto 39/1983, p. 3)
Venis aŭtuno, Por iom da amo. rukopis
- WOLKER, Jiří (1900-1924):**
Balado el hospitalo. Malsanulo. rukopis 10.4.1979
Balado pri okuloj de hejtisto. Vitreiroj 1976, p. 73-75, La Suda Stelo, 1958, 5, s. 69,
[Paco julio-aŭgusto 1960, p. 6](#)

Epitafo Epitaf. La Suda Stelo, 5/1958, s. 79
La honto. Stud Esperantista, 2, 1948, s. 12
Milionulo. Milionář rukopis
Matena kanto. Jitřní píseň rukopis
La Mortanto. Umírající La Nica Lit. Revuo 1, 1955, s. 13

ZÁVADA, Vilém (1905-1982):

Vivo, dankon. Živote, díky rukopis, část Rudé Právo 3.12.1982

ZELENKA, Bedřich:

Pri la modo kaj vestado. O modě a oblékání Fonto, 23, 1982/8,
Geedzeco. Manželství Fonto, 34, 1983/7, s. 31-32
La hitkantisto. HdE, červen 1982

POPOLAJ KANTOJ

Dancu, dancu, ne staru (Starto 8/1974, p. 13)
Milda nokt‘, sankta nokt‘

Originaloj

POEMOJ:

12. 4. 1961 (Al Jurij Aleksejevič Gagarin) (Vitreroj 1976, p. 62)

Adiaŭ, amiko (Pumpri) (Starto 7/1972, p. 3)

Adiaŭ, temp‘ feria ... (Vitreroj 1976, p. 40)

Adventofina promeno (Vitreroj 1976, p. 42)

Al falintaj herooj (Vitreroj 1976, p. 63)

Ala la daŭrigontoj de l‘ stafeto (Fonto 43/1984, p. 31)

Al la Luno kaj pluen (Vitreroj 1976, p. 9)

Al la muziko (Vitreroj 1976, p. 53)

Al la nepino Dana (Fonto 45, p. 23)

Al la prudentaj (Fonto 22/1982, p. 7)

Alarmtambure (Fonto 37/1983, p. 28)

Al la virino (BK 1965)

Al poeto. La Nica Literatura Revuo, 1961, 36, s. 216

Andante cantabile de Ĉajkovskij (Vitreroj 1976, p. 57)

Ankaŭ por vi (Fonto 3/1980, p. 39)

Antaŭen (BK 1967)

Antaŭprintempe (Fonto 37/1983, p. 17)

Aprila (*la nica literatura revuo* n-ro 5/5 p. 185; Vitreroj 1976, p. 32, Fonto 10/1981, p.39)

Aŭgusta promeno. La Nica Literatura Revuo, 1960, 32, p. 46; Vitreroj 1976, p. 39-39)

Aŭtuna promeno (*la nica literatura revuo* 6/2, n-ro 32, paĝoj 46-47)

Bedřich Smetana (Vitreroj 1976, p. 54)

Betulo (Vitreroj 1976, p. 44)

Blanka siringo (Fonto 76, p. 14)

Butono (La nica literatura revuo, 2/3, p. 82; Vitreroj 1976, p. 24-25)

Ĉu scias mi jam? (Vitreroj 1976, p. 19)

Danko (Fonto 54, p. 27)

Disko invitas (Vitreroj 1976, p. 58-59)

Doktor Zamenhof. rukopis

Domo de la panjo (Bulteno Brno, leden 1964)

Du lernolibroj (Šupichová) (Vitreroj 1976, p. 66)

Ekskurso al Ostrý (Vitreroj 1976, p. 46, Starto 1/1972)
Elbovalo nordbohemia (Fonto 18, p. 8; Starto 5/1990, p. 1)
En universitata biblioteko (Vitreroj 1976, p. 23)
Epitafaj versoj (Vitreroj 1976, p. 70)
Etoso aŭtuna (Belarta aldono al Zprávy ČES 1967, p. 21)
Foje en oktobro (Vitreroj 1976, p. 41)
For la mornan perspektivon! (Paco 4/89, p. 8)
For la batalilojn! (Fonto 10/1981, p. 39)
Geteca (Vitreroj 1976, p. 51)
Giuseppe Verdi (Vitreroj 1976, p. 56)
Hejme (BK 1966; Vitreroj 1976, p. 6-7)
Hodiaŭ ne eblas! (Vitreroj 1976, p. 50)
Hospitala (Fonto 17/1982, p. 20)
Hundo kun ebriulo (Vitreroj 1976, p. 26)
Januaro (Vitreroj 1976, p. 30)
Jerla (Fonto 4/1980, p. 30-31)
Jubileo (VIČKOVÁ) (Starto 4-5/1977, p. 16 - báseň)
Julio (Vitreroj 1976, p. 37)
Julio Baghy. La Nica Literatura Revuo, 1961, 35, p. 178
Junia tago (Vitreroj 1976, 36)
Kalejdoskopo (Vitreroj 1976, p. 12-13)
Karuselo (Nica Literatura Revuo 3/6, p. 229-229; Vitreroj 1976, p. 16-17)
Kiu komprenas? (Starto 5/1982, p. 3)
Komenco kaj fino (BK 1955; Vitreroj 1976, p. 18)
Komplekso de malplivaloro (Nica Literatura Revuo, 2/3, p. 90-91)
Kontoro de ĉiutagoj (Vitreroj 1976, p. 22)
Koroj vira kaj virina (Vitreroj 1976, p. 20)
Krevis la koro (Kalocsay) (Vitreroj 1976, p. 67)
La amo donas (*Norda Prismo*, 57/2, p. 78)
La 17-a de novembro (Starto 5/1978, p. 16)
La koro de poeto (Vitreroj 1976, p. 48, Fonto 55, p. 22)
La sanmensulo (Nica Literatura Revuo, 2/3, p. 90-91)
Lasta Bukedo (Pumpr) (Bulteno Brno 1972, Vitreroj 1976, p. 68-69; Starto 5/1981, p. 7)
La lasta foriras espero (Vitreroj 1976, p. 15)
Lasta rozo (Vitreroj 1976, p. 43)
La stratoj (Fonto 40/1984, p. 20)
La vivesenco (Nica Literatura Revuo, 5/5, p. 180)
Maja vojo (Vitreroj 1976, p. 34-35)
Majo Malsana (Fonto 21/1982, p. 16)
Mariánské Lázně vintre (Fonto 36/1983, p. 19)
Marta (Vitreroj 1976, p. 31)
Meditado (BK 1952; Vitreroj 1976, p. 11)
Megalomanio (Nica Literatura Revuo, 2/3, p. 90-91)
Mezdecembra promeno (BK 1977)
Mi scias jam (BK 1957)
Mondvidemo. La Nica literatura revuo, 41, p. 178
Muziko de Mozart (Vitreroj 1976, p. 60)
Ni gardu pacon! (Breĵnev) (Starto 6/1982, p. 3)
Nigra spegulo (Fonto 15/1981, p. 28)
Nokto kaj amo (Vitreroj 1976, p. 21)
Novembraj perspektivoj (Fonto 42, p. 20)
Nur versbuked' al kara tombo (memore al Julio Baghy, Zprávy ČEV, junio/1967)

Paska (Vitreroj 1976, p. 33, Fonto 10/1981, p. 39)
Plendas la tero (Heroldo de Esperanto, 14 julio 1982)
Por unu paĝo (BK 1961)
Posttagmeza suno (Nica Literatura Revuo, 58/1, p. 9)
Preĝejo (BK 1966)
Recepto (Vitreroj 1976, p. 49)
Rendevuo ĉe la flanko (Nica Literatura Revuo, 2/3, p. 98; Vitreroj 1976, p. 28)
Rifuĝo (Norda Prismo, 56/6, p. 259)
Rigardo (Informoj de ĈSEK, 2/1966)
Rimoj pri nenio (Vitreroj 1976, p. 52)
Romanco f-majora de Beethoven (BK 1960; Vitreroj 1976, p. 55)
Salute al la kvardekoka Universala Kongreso (BK 1963; Vitreroj 1976, p. 64-65)
Sekundoj (Fonto 62, p. 18)
Sen homa mezuro (Esperanto 2/1956; Cink: Cviĉebnice esperanta pro pokročilé 1974, p. 69-70; Vitreroj 1976, p. 10)
Skizoj de Usedom (kajero 1980: Esperanto parolata, Translima ekskurso, Kiu povas tion?, Morna dimanco, Celo, mevoj, Semajnofina ekskurso, Medito de migranto, Tri cignoj, Insulo Usedom, antaŭparolo de V. Novobilský)
Soneto kuireja, Kultura aldono al Informoj de ĈSEK, septembro 1965
Soneto aŭgusta (Nica literatura Revuo, 4/6, p. 220)
Sopiro (Vitreroj 1976, p. 14)
Splitoj: Hieraŭ kaj Hodiaŭ, Sinjorino F. (BK 166, p. 6)
Stumble inter ismoj (Hungara Vivo, 4/1984, p. 145; Fonto 43/1984, p. 32)
Sub majflagoj (Zprávy ČEV 1968, p. 8)
Suna tago oktobra (stencilajo, Belarta aldono de Zprávy ČEV, 1967, p. 22)
Super freŝa tombo (Lukáš) (Starto 3/1976, p. 3)
Super la paĝoj de la vivo (Fonto 33/1983, p. 3)
Super la tombo de l' amik' (Scheiber) (Starto 6/1974)
Sur komuna ŝipo (Starto 2-3/1983, p. 3; Fonto 45, 24)
Sur la vojeto de l' unua amo (Fonto 1/1980, p. 13)
Trajne tra suda Moravio (Vitreroj 1976, p. 45)
Versoj aktualaj (Vitreroj 1976, p. 8)
Vojo kaj tempo (BK 1967)
Vortlude (Norda Prismo, 58/1, p. 9; Vitreroj 1976, p. 27)

ESEOJ:

Ankoraŭ pri transitiveco de verboj (Starto 4/1983, p. 14-16)
Ĉu Esperanto estas facila lingvo? (Starto 6/1980, p. 19-21)
Ĉu la fonemo „ĥ“ estas eksterminda arkaikaĵo? (Starto 3/1981, p. 14)
Ĉu reformemo savodona? (Starto 2/1977, p. 6-7)
De-DA (respondo al Zimels) (Starto 1/1984, p. 16-17)
Du granduloj de ĉeĥa romantikismo (Starto 1/1981, p. 14-15)
Esceptoj en Esperanto (Starto 5/1978, p. 9-11)
Esperanto kaj poezio (stencilajo kun postparolo de J. Werner)
Esperanto - ĉu lingvo preciza? (GDR-a Paco 1975, p. 36)
Geografiaj nomoj en Esperanto (Starto 1/1975, p. 10)
Grava solenaĵo (Starto 2/1977, p. 2)
Jubileo (Vlčková) (Starto 4-5/1977, p. 16 - článek)
Kelkaj konceptoj de J. V. Stalin pri universala tutmonda lingvo, Esperantista 1951, p. 33
La kulo (Starto 4-5/1976, p. 15-16)

La granda miskompreno (Belarta aldono al Zprávy ČEV, 1967, p. 21)

Lingva angulo (Starto 1/1978, p. 12)

Lingva angulo (Starto 3/1980, p. 21-22)

Neologismofobio kaj neologismomanio (Starto 7/1973, p. 6-7)

Ni evoluigu Esperanton al plia precizeco (Starto 2/1976, p. 7-9)

Ni kreu kompletan vortaron (Internacia Kulturo 1/1949; Starto 3/2000)

O rozlišování přívlastku a doplňku (Starto 2/1981, p. 27-28)

Panorama rigardo super la Esperanta literaturo (Starto 4/1980, p. 16-17)

Pri la dekkvina regulo (Starto 3/1976, p. 12)

Ree pri la paco (En: Poemaro por paco; p.23)

Reguloj de Esperanta fonetiko (stencilita teksto, **GDR-a Paco 1975, p. 36**)

Soveta - Sovetia (Starto 2/1982, p. 18)

Super la paĝoj de Starto (Starto 1/1974, p. 9)

RECENZOJ:

Adalberto Huleš: Katoj kaj ĉevaloj (Starto 1/1984, p. 9-10)

Apostolo de libereco (Starto 2-3/1983, p. 22 kaj 26)

Baza literatura krestomatio (Starto 2-3/1983, p. 22)

Bernard Golden: Margene de la lernolibro (Starto 2-3/1983, p. 26)

Carmel Mallia: Kontrastoj (Starto 1/1981, p. 21)

Castelao: Viveroj (Starto 6/1983, p. 13)

Dante Alighieri: Infero (Starto 2/1981, p. 11)

Dolĉa gusto de l' paco (Starto 2-3/1983, p. 26-27)

Gunnar Paal: Estona panoramo (Starto 1/1984, p. 12)

István Nemere: La blinda birdo (Starto 1/1984, p. 9-9)

István Nemere: La fermita urbo (Starto 2-3/1983, p. 27-28)

István Nemere: Sur kampo granita (Starto 3/1984, p. 10-11)

Ivan Andrejeviĉ Krilov: 111 fabloj (Starto 1/1982, p. 20-21)

Ivan Skála: Ili venas tien ĉi (Starto 3/1984, p. 11)

Ján Kákoš: Mohajra plejdo (Starto 1968, p. 8)

Jantaj Kavalov: La rodopa falko (Starto 2/1984, p. 19)

Johán Valano: Ĉu li venis trakosme? (Starto 6/1981, p. 11)

Josef Nesvadba: La perdita vizaĝo (Starto 7/1974, p. 6)

Josef Rumler: Kelkaj rimarkoj pri nia arta kuirejo (Starto 1/1984, p. 10-11)

Julian Modest: Ni vivos! (Starto 6/1983, p. 12-13).

Julio Baghy: La verda koro (Starto 5/1983, p. 10)

Károly Asylányi: Sep vangofrapoj (Starto 4-5/1985, p. 27)

Kion scii por organizi nian movadon (Starto 4/1983, p. 13)

Krum Velkov: Vilaĝo Borovo (Starto 3/1984, p. 10)

La lernejo de Winetka (Starto 5/1982, p. 14)

Mária Jančová? Avinjo Rakontas (Starto 5/1982, p. 14)

Nadija Hordijenko-Andrianova: Ukrainaj popolaj fabeloj (Starto 5/1983, p. 10-11)

Nguyen Trai (Starto 6/1980, p. 10-11)

Petra Radenkova: Georgi Dimitrov (Starto 4/1982, p. 20)

Vjetnamio: Kiaj homaj rajtoj? (Starto 2/1982, p. 15)

Ridi vjetname (Starto 2/1982, p. 15)

Trifon Ĥristovski: Mia vivo (Starto 5/1982, p. 15-16)

Vivo kaj arto de Van Gogh (Starto 1/1983, p. 11)

Zsigmond Móricz: Varmega kamparo (Starto 4-5/1985, p. 27)

RAPORTOJ:

Jiří Kořínek, Ústí nad Labem (Starto 3/1969, p. 4)

Ústí n. L. (Starto 6/1976, p. 16)

Jiří Karen premiita (sentitola artikolo) (Starto 6/1980, p. 29)

PRI JIŘÍ KOŘÍNEK

Jiří Kořínek sepdekjara (Starto 6/1976, p. 7)

Jiří Laube: Poeto Jiří Kořínek jubileas (Starto 5/1981, p. 8-9)

Marie Podešvová: Estimata sinjoro Kořínek ... (Starto 1/1982, p. 19)

V. N.: Jiří Kořínek 80 (Starto 4/1986, p. 1-2)

Forpasis Jiří Kořínek - Jiří Kořínek al ni (Starto 2/1989, p. 1-3)

Aldono II:

Verkaro de Tomáš Pumpr

AŠKENAZY, Ludvík:

Nagasaki Nagasaki, Paco 1965 142-3 5

BAAR, Jindřich Šimon:

Alaŭdo (versoj) Skřivánek, Ligilo 1938 4 33

BEDNÁŘ, Kamil:

Militbildoj de Goya, Paco, no 142-143, sept.-okt. 1965, p. 2

BENEŠOVÁ, Božena:

Teorioj, Teorie, Ĉs. Antologio, 1935

BEZRUČ, Petr:

Ili kaj ni, Oni a my, Paco 161, 1967, p. 10

Rikolto, Žně, Paco 161, 1967, p. 10

Kampo sur montoj, Pole na horách, manuskripto

Sileziaj kantoj, (*Pumpr Tomáš, Hromada Rudolf, Kořínek Jiří*) libro

BLODEK, Vilém:

En la puto, V studni, provedeno rozhlasem, rukopis

BŘEZINA, Otakar:

Doloro de la homo, rukopis

Printempa nokto, rukopis

Mito de la animo, rukopis

La vino de la fortuloj, rukopis

Profetoj, rukopis

Ditirambo de la mondoj, rukopis

Ŝi kantis, rukopis

Vane, Marně, rukopis

ČAPEK, Karel:

Milito kontraŭ Salamandroj, Válka s Mloky, rukopis (2. část)

ČECH, Svatopluk:

Ni kredu al neniu! Nevěřme nikomu! Ligilo 1939/X, č. 1-2, str. 8

Žižka. Fragmento, Ĉs. Antologio 1935, str. 117

ĈEĤAJ POPOLKANTOJ: Esperantista V/50

ČELAKOVSKÝ, František Ladislav:

Pilgrimanto, Poutník, Ligilo IX 1938, č. 2, str. 26

ČERNÝ, Jindřich:

Disvojo, Rozcestí, Haga Interkontaktilo, 12/1938, Granda Familio 1940

Rikolto, Žně, Haga Interkontaktilo, 12/1938, Granda Familio 1940

DVOŘÁK, Antonín - KVAPIL, Jaroslav:

Najado, Rusalka, cyklostyl, kazeta

La veneniga amatino, Milenka travička, rukopis 1936

DYK, Viktor:

La patrujo parolas, Země mluví (*Hromada Rudolf, Kořínek Jiří, Pumpr Tomáš*) Intima triptiko, ostatní v rukopise

ERBEN, Karel Jaromír:

Bukedo, Kytice, knižně 1938

Kristnaska vespero, Štědrý večer, Ligilo 1936, XII, 10, p. 73

Nikso, Vodník, Literatura Mondo, 4, 1937, p. 106-107

FIBICH, Zdeněk:

Silenta nokto, Tichá noc, rukopis 1936

FLORIAN, Miroslav:

Tombejo de soldatoj, La Unua Mondmilito, Paco, 136, 1965, str. 18

HALAS, František:

Nekonata soldato, Neznámý vojín, Ĉs. antologio, str. 454 (dvakrát do čínštiny)

Ni konstruas, Esperanto Servo III/8-9, srpen-září 1950

HAVLÍČEK, Karel Borovský:

Aŭdienco, Audience, Norda Prismo, 3-1966, p. 154

Bapto de caro Vladimír, knižně

Reĝo Lavra, La nica lit. revuo, 1960, n-o 31, p. 8-11

Sturno, poeto kaj azeno sub tilio, Esperantista I/1946, č. 7, s. 62

HOLUB, Miloslav.

Testamento de perfekta aveto, Paco, čs. číslo 142-143, 1965, s. 7

HORKÝ, Karel:

Malbona persono, Zlá osoba, Ĉs. antologio, s. 212-217

KAPLICKÝ, Václav:

Antaŭ la trono de imperiestro, Paco 1969

KOLÁŘ, Jiří:

Marie Nousková, Paco, 142-143, 1965, s. 9

Konstitucio de Ĉeĥoslovaka Respubliko 1948, Mařík, Pumpr, Hromada, brožura

KOPTA, Josef:

Eliška kaj du, Eliška a dva, Ĉs. antologio, s. 446-452

KŘIČKA, Petr:

Ratolest a křížky, rukopis

KVAPIL, Jaroslav:

Najado, Rusalka, cyklostyl, kazeta, v počítači

Lerneja reformo en Ĉeĥoslovakio, Mařík a Pumpr, brožura

MÁCHA, Karel Hynek:

Majo, Máj, knižně 1998, Literatura Mondo, 3-4, 1948, s. 44-45

MRŠTÍK, Vilém / Chalupa, Dalibor: Maja Fabelo (disaŭdigis Verda Stacio la 3-an de majo 1950) (informace: Esperantista 6/1950, s. 43)

NĚMCOVÁ, Božena:

El privata korespondaĵo, Ĉs. antologio, s. 41-42

NERUDA, Jan:

Ĉeĥa balado. Romanco de la kristnaska tago, rukopis

En ĉemizo, V košili (Malostranské pov.), Ligilo 1939/X, 1-2, s. 5

Kristnaska romanco, Vánoční romance, La Nica Literatura Revuo, 2, 1955, p. 69

Maljunulo en la parko, Stařec v parku, Norda Prismo, 2, 1956, s. 85

Nur plue, plue! Jen dál! Ligilo 1938/IX, č. 8-10, s. 65 1939/X, č. 6-8, s. 33

NEZVAL, Vítězslav:

Dudeka jarcento, Dvacáté století, Paco, č. 136, 1965, s. 18

SEIFERT, Jaroslav:

Antaŭ ol printempo venos, rukopis

Aŭtuna Rekviemo, rukopis

Barikado el florantaj kaŝtanarboj, Esperantista I/1946, 9, s. 93

Ĉeĥa kanto, Česká píseň, Literatura Mondo, 3-4, 1947, s. 37

Mozart en Prago, Mozart v Prago, La Nica Literatura Revuo, 6, 1957, s. 239

SLÁDEK, J. V.:

Estis ni kaj estos, Byli jsme a budem, Ligilo IX/1938, 8-10, s. 65 La Skandalo, 1939 III, 3, s. 3 (Colombia)

Tri reĝoj, rukopis

SMETANA, Bedřich:

Ario de reĝo Vladislav (el Dalibor), rukopis

Vendita fianĉino, Prodaná nevěsta, Radio Brno, Praha, Ostrava, 3.III.1935, a 7.I.1937

SOVA, Antonín:

Juna amo, Mladá láska, Ĉs. antologio, s. 142

Kaj uraganis forte ribelventoj, Ĉs. Antologio, s. 144

Regiono de Tábor, rukopis

ŠMILOVSKÝ, Al. Vojt.:

Kudrilo, Jehla, Ĉs. antologio, s. 46

ŠRÁMEK, Fráňa:

Ombroj, rukopis

Raporto, Raport, Esperantista 8/1947, s. 93, 29.X.1947

VACHEK, Emil:

Marŝo en cirklo, Putování v kruhu, Ĉs. antologio, s. 372

VRCHLICKÝ, Jaroslav:

Enterigo de Alariĥ, Pohřeb Alarichův, rukopis 1935

WOLKER, Jiří:

Balado pri nenaskita infano, Balada o nenarozeném dítěti, Ĉs. Antologio, s. 405-408

Balado pri okuloj de hejtisto, rukopis 1935

Kanto de falanta neĝa floko, Píseň padající vločky, rukopis

ZEYER, Julius:

Neklan, Ĉs. antologio, s. 95

Edziĝfesta kanto (Už mou milou ...) (Esperantista 7/1950, p. 51)

Staras en Talin (Už se ten Tálinskej rybník)

Ĉifroj:

V.S.

KREH (Paco, marto 1964, p. 4-5)

ruch.

La naivaj artistoj (Paco, marto 1964, p. 11)

Propraj verkoj:

Přehled esperantské skladby (Esperantista, 7-8/1951, p. 77-88)

Balado pri Ĉe-instruisto

Ohlasy české a slovenské poezie v cizině a esperanto (Zprávy ČEV, 1968, p. 30-32)

Česká a slovenská literatura v esperantu (Esperantista, 1946/1, n-ro 3, str. 73. + samostatný leták)

Aldono III:

Post la prelegoj pri Jiří Kořínek, Tomáš Pumpr kaj Eva Seemannová prezentis Zdeněk Rusín lokan poetinon Alena Melicharová kaj ŝian poemon Ulrika (pri amatino de Goethe), kiun esperantigis Jaroslav Krolupper:

ULRIKA

Verkis Alena Melicharová

Esperantigis Jaroslav Krolupper

1	„Ulriko, pojd' sem!“ Ty můj světe, vždyť byla kousek před námi, snad běžela za sestrami. „Pojd', přijel ministr von Goethe!“	Vokas la patrino al Ulrika pete. Antaŭ momenteto ŝi ĉi tie estis, sed ŝi eble ie kun fratinoj restis. „Hoj, Ulrika, venis jen ministro Goethe!“
2	Ulrika spěchá „Ano, mamá!“ a hned se vychovaně klaní. Stará tvář muže hledí na ni, usměvává a dobře známá.	Kaj Ulrika kuras, sin al panjo ĵetas, poste ŝi kliniĝas tute bonkondute. La konata viro ŝin rigardas mute, lia olda buŝo large ekridetas.
3	Ale dnes je tu hostů víc. Z Vídně sem zamířila teta, i hrabě Šternberk jezdí léta do pohostinných Třebívlic.	Tie ĉi hodiaŭ multaj homoj gastas. Venis la onklino rekte el Vieno, grafo Šternberk sentas sin jam indiĝeno, kiun Třebívlice bonvenigi hastas.
4	A dům dnes také veselý je. Ulrika, velkým křeslem skrytá, pozoruje, jak všechny vítá matka, baronka Amálie.	Gaja domo gastojn tenas en la sino. Kaŝas sin Ulrika, spiron mallaŭtigas. Ŝi rigardas, kiel ĉiujn bonvenigas kore la patrino, nobla baronino.
5	Potom se hosté rozejdou. Hrabě Šternberk prohlíží stáje, vídeňská teta zase hraje na klavír spolu sUlrikou.	Ĉiu el la gastoj havas sian planon. Grafo Šternberk stalojn trarigardi venas, aliloke ludas la onklin' viena kune kun Ulrika la fortepianon.
6	Přišlo pozvání kobědu, pak zákusky se podávaly. Von Goethe česká jídla chválí, když je baronka vdohledu.	Al tagmanĝ' invito venas ja senpere, oni post la manĝo tortojn tuj prezentas. Laŭ von Goethe ĉeĥa manĝo eminentas, li al baronino laŭdas ĝin sincere.
7	Děti, Ulrika sAmélií, se tváří jako malé dámy: smí dnes být mezi hosty samy. Na venkově si volně žijí	Kun Ulrika ankaŭ eta Amelia, la infanoj kiel damoj gravmienas: jen, ĉi-foje solaj inter gastojn venas. Vivo en kamparo estas emocia.
8	zmizí i zočí na chvílinku a pohlídá je služebnictvo. Jen malá Berta má své místo, ta musí vidět na maminku.	Ili tuj perdiĝas el gepatra vido, sekve servantaro ilin zorge vartas. Nur malgranda Berta certe ne apartas, restas ŝi de panjo dorlotata ido.
9	Básník, ministr, tajný rada Goethe zná dcerky od malička	Konsilanto Goethe, krom poet' ministro filinetojn konas de la beba aĝo,

- a vřdycky bombóny je hýčká
a jejich společnost si řádá.
- 10 Jde snimi ven. Máloco mĳí,
jmenuje kařdý strom i květ,
aĉ nemohou mu rozumět,
mluvĳ o mineralogii.
- 11 „Podĳvejte, mám kamĳnky!
Vypadajĳ jak kapky krve,
jsou hezĉĳ než ty bĳlé prve,
a uvnitř majĳ plamĳnky.“
- 12 „Ulriko, to jsou pyropy,
ĉeský granát se jim řĳká.
Zkrášlí je ruka klenotníka,
co jejich krásu pochopĳ.“
- 13 Přelilo se pár milých dnĳ
tak jako pohár vrchovatý
a koĉár branou mezi vraty
vyjĳřdí, jen se rozední.
- 14 Ulrika jede do řtrasburku
a vrátĳ se ař na prázdniny.
Goethe má zájem o horniny,
navřtěvuje Komornĳ Hůrku.
- 15 Ulrika Levetzowová
se sGoethem zatím jenom mĳĳ.
Uř se vrátĳla ze studiĳ,
zná etiketu, vářĳ slova.
- 16 ĉtyři roky se nepotkali,
dětská tvář ta se zapomene.
A vMariánkách u pramene
se málem ani nepoznali.
- 17 Goethe ustrnul: zpět je vĉase
neĉápe jeho rozpětĳ.
Tak jako poupěť poupětĳ
Ulrika matce podobá se,
- 18 stojĳ tu před nĳm jako květ,
jako obraz matĉina mládĳ
a krásou dojĳmá a svádĳ.
Také jĳ bylo řestnácĉ let.
- 19 Je vzpomĳnkou, ale je živá
a Goethe je jĳ uneřen . . .
Ten přelětavý znalec řen
jen vzdychl si a hlavou kývá.
- ĉiam li bombonojn havas en bagaęo
kaj ilian kunon petas li pro distro.
- Promenante, vante li ne pasas ion,
li por floroj, arboj ĉiam nomon trovas,
kvankam la knabinoj malkompreni povas,
li parolas eĉ pri mineralogio.
- „Jen, ĉi tie kuřas řtono tre ornama!
Ĝi aspektas vere kiel sangoguto,
estas ĝi řtoneto bela sen disputo,
en ĝi eĉ rebriloj kiel fajro flamas.“
- „Tio ĉi, Ulrika, ja piropo ruęa,
nome ĝi grenato, bohemia řtono.
Donas juvelisto al ĝi eĉ fasonon,
se li kun kompreno ĝian belon juęas.“
- La agrablaj tagoj certe sin ne trenas,
oni ja facile malplenigas glason
kaj alvenas fine tempo de forlaso.
Jen, kaleř veturas, korte jam matenas.
- Por Ulrika oni vojaęveston gladas,
el Strasburgo venos ři nur por ferioj.
Goethe pri rokaęoj serĉas novajn sciojn,
al Komornĳ Hůrka ofte li venadas.
- Ulrika Levetzow, nun jam damo juna,
ne renkontis Goethe-n, nur lin pasis eble.
ři jam la studadon finis kaj kredeble
konas ĉiam trovi vorton oportunan.
- Tia juna damo rajtas post kvar jaroj
al malgrandulino tute ne simili.
Sekve en banloko ne rekonis ili
unu la alian sur la trotuaro.
- Konsternięis Goethe, li eĉ ne jubilas,
la momento estis stranga pagadmono.
Kiel florburęono al floroburęono
jen Ulrika plene al patrinĉ similas.
- Kiel bela floro antaŭ li ři staras,
estas de patrino bildo elokventa.
Per beleco sia emocias, tentas.
La patrino ankaŭ estis dekses-jara.
- Vivan rememoron vekas ři galante,
Goethe de ři estas plene fascinita.
Li – virinspertulo, řanęanima, sprita
nur suspiras, miras, kapon balancante.

20	Pak se galantně pozdraví i s její matkou Amálií, sebevědomě vypne šiji a vypráví a vypráví	Poste li direktas salutrivencon ankaŭ al patrino, nobla Amalia, kaj starante rekte - viro memkonscia longe li rakontas, vera konferenco.
21	A večer sejde kprameni, jenž je dnes opojný jak víno. Ve tmě jen okno Ulričino svítí: snad je to znamení.	Kaj vespere Goethe iras al la fonto, akvo ebriiga kiel vino estas. Lumo en fenestro de Ulrika gestas, eble ŝi konstruas al li luman ponton.
22	Ráno sní jde na procházku a nese jí kprameni šálek. Každou chvíli má pro ni dárek a tajně myslí na lásku.	Ĉiam frumatene li kaj ŝi kunvenas kaj li al la fonto portas ŝian tason. Da donacoj havas li por ŝi amason kaj en sia koro kaŝe amon tenas.
23	Skončilo léto krásné básně, aby ji touhou nevylekal . . . A celou zimu Goethe čekal na letní Mariánské Lázně.	Pasis la somero, kiu ebriigas, sed ŝin ne timigis lia ama voko . . . Vintre antaŭgojis Goethe je banloko, Mariánské Lázně homojn interligas.
24	Zas ji provází po lázních. Ulrika světem okouzlená, vzbuzuje obdiv: dítě - žena a básník - stařec budí smích.	Li ŝin tra banloko ree akompanas. Jen: infan‘ Ulrika de la mond‘ ravata eĉ virino juna ŝi tre admirata. La poet‘ maljuna sin en moko banas.
25	Baronka Amálie tuší, že není všechno jak má být, že zpřátelství se zrodil cit, jenž starým lidem nepřisluší.	Tion rigardante baronin‘ suspektas, ke perdiĝis ie juĝo kaj prudento, ke el amikeco jam estiĝis sento, kiun ĉe olduloj oni ne ekspektas.
26	Jsi škodolibý, osude! Také jej milovala, věru, však víc miluje svoji dceru a poroučet jí nebude.	Kial estas sorto tiom ĉi malica! Ŝi lin ankaŭ foje amis senrezulte, la filinon tamen amas ŝi pli multe. Sed al ŝi ordoni, tio ja ne licas.
27	A řečí, těch je čím dál víc. Korunu všemu ještě dodá výmarský velkovévoda Karel August, jejich strýc.	Klaĉoj jam multiĝas, vera malbongusto. Krome en aferon multe da amaro metas arĥiduko, tiu de Vimaro, alidire onklo, jes, Karlo Augusto.
28	„Má milá, Goethe ji má rád, tak co je na tom vlastně zlého? Já vím, věk: chápu, přežije ho a proto jí chci rentu dát.“	„Mia kara, Goethe, jen, de amo bolas, sekve kiu plago, kiu malbonsorto? Mi komprenas, aĝo: li pli frue mortos mi pro tio renton al ŝi doni volas.“
29	Baronka dceru políbí. Nechce, aby jen poslouchala a bez odmlouvání si vzala toho, komu se zalíbí.	La patrin‘ filinon vere tre favoras sekve ŝi ne volas, ke ŝi sen rezisto jesu al edziĝo kun iu sofisto, kiu ŝian belon malkaŝeme gloras.
30	„Není to rozmar vzniklý kstáru, dokud to nevíš, nemám klid: von Goethe si tě touží vzít	„Tio ja ne estas iu pensbizaro de oldulo, tion devas vi kompreni: Goethe ja sopiras multe vin kunpreni

	jako svou paní do Výmaru.	kiel la edzinon hejmen al Vimaro.
31	Byl by ti otcem, milé dítě je vdovec a má vlivu dosti i vté nejvyšší společnosti - ale vzít si ho nenutím tě.	Via patro, kara, povus li fariĝi, li jam estas vidvo, multe li influas, eĉ kun altranguloj ofte rendevuas - sed vi ne bezonas al li edziniĝi.
32	Nemusiš odpovídat hned, já vím, že se to ani nedá, když člověk pro a proti hledá a chce se dobře rozmyslet.“	Hasti kun respondo estas nebezone, estas malfacile, tion mi ja scias, trovi elirsolvojn, kiuj harmonias kaj pri tio ĉion konsideri bone.“
33	Von Goethe že je její ctitel? Po těle chlad se rozhostí. Vždyť nosí jí jen sladkosti a vždy se chová jako přítel	Ĉu von Goethe vere tiom ŝin adoras? Ŝi subitan fridon sentis sub korsaĵo. Li nur portas al ŝi multe da dolĉaĵoj, estas li amiko, kiu ŝin favoras
34	- a navíc, je to starý muž! A překvapeným studem dívky choulí se celá do pokrývky. Ulrika není dítě už.	- nu kaj plie tamen, li sufiĉe oldas! Kaj ŝi surprizita, plena de pudoro sub kovrilon kaŝas la knabinan ploron. Ŝi virinan sorton pro rankoro skoldas.
35	Nechce se vdávat, je tak mladá, nechce být první dvorní dámou. Chce být Ulrikou, sebou samou, i když má Goetha tuze ráda	Ŝi, estante juna, je edziĝ‘ angoras, ŝi eĉ ne inklinas tuj sin alivesti por kortega damo, volas ŝi mem esti, spite, ke ŝi Goethe-n vere tre favoras.
36	- a vlastně: on ji na rty líbal a ksobě přitiskl ji na plese a pokaždé jí veršik nese . . . Myšlenky letí jako přívál.	Li ŝin ja verdire sur la lipojn kisas kaj ŝin al si premis foje en la balo, versojn alportadas tiu najtingalo . . . Pensoj tre impete saltas, zomas, glisas.
37	Urazit by ho neuměla, je tak pozorný a milý . . . Ulrika váhá, váhá chvíli, ale už ví, co neudělá,	Ŝi lin ja ofendi certe ne scipovus, estas li afabla, per komplez‘ dotita . . . Longe ŝi cerbumas, longe ŝi hezitas por ekkoni, kion fari ŝi ne povus.
38	a všeho je jí hrozně líto. Nedokáže dát naději, snad umřela by raději, ať řekne co chce, ublíží to.	Je bedaŭro menso pli kaj pli abundas. Ŝi ja ne sukcesos lin pli esperigi, eble ŝi preferus morti, sin mortigi, kion ajn ŝi dirus, lian koron vundas.
39	Je čas odjezdu. Vráti se zase na panství Třebívlice. A pobledlá jako ta svíce hovořit s Goethem bojí se.	Tempo maturiĝis kaj ŝi forvojaĝas. Jes, al Třebívlice, al feŭdobieno. Pala, sen koloro, plena de ĉagreno alparoli Goethe-n ŝi ja malkuraĝas.
40	Omluvila se. Odpoví, až bude zase v klidu doma. Kdo jí poradí, jak jenom má napsat odpověď radovi?	Ŝi sin selkupigis. Certe ŝi respondos kiam ŝi revenos hejmen por ripozi. Kiel al ministro, kiel vortojn dozi? Kiu tion scias el amikorondo?
41	Tajný rada se sklesle tváří:	Goethe deprimita. Triste li mienas:

- pozdní láska je jako sen,
nechce zůstat nepochopen,
bolí jej, tuze bolí stáří,
- 42 co tělo obrůstá jako mech.
A slavný básník své šediny
sklání nad ruce Ulričiny
a při polibku tají dech.
- 43 Pomalu čas se ubírá,
když nese velké rozhodnutí.
Von Goethe do klidu se nutí
a nožem dopis otvírá.
- 44 Neodmítla ho přece, že ne?!
A ani límec nezakryje,
že mu jako na poplach bije
to staré srdce usoužené.
- 45 „Můj vážený, já Vás mám ráda.
Rozhodnout se je těžká věc,
a já nechci být vetřelec,
co místo vaší ženy žádá.
- 46 Máte syna, ten sVámi žije
i srodinou ve Vašem domě,
a špatně byste hledal pro mě
úlohu, kde rád navyklý je.
- 47 Kdybyste byl sám a já byla
Vám kužitku, a to bych chtěla,
nikdy bych se nerozmýšlela:
je ve Vás zvláštní krásná síla.
- 48 Zůstanu sama. Do ústraní
odejdu tiše a chci nésti
až do smrti ten pocit štěstí,
že měla jsem být Vaší paní.“
- 49 Nepřišla žádná odpověď,
jen balíček a vněm pár řádek,
napsaných spíš jen pro pořádek.
A co si snimi počít teď?
- 50 Dárek, prosím, neodmítněte
- a ať Vás těší mnoho dní . . .
- Granátový šperk básník Goethe
daroval lásce poslední.
- 51 A Ulrika se neprovdala,
do smrti sama žila dál:
žádný muž se nepodobal
- tarda amo estas sorto de edeno,
li ne volas resti tute sen kompreno,
maljunaĝo ege, ege lin ĉagrenas.
- Kaj ne imagebla ia kompromiso.
La poeto sian grizan kapon klinas
al subtilaj manoj, kiuj lin fascinas,
kaj retenas spiron dum varmega kiso.
- Tempo ĉiam paŝas malrapide, lante,
kiam ĝi kun grava komuniko venas.
Goethe de ekscito daŭre sin detenas
super la letero, tuj ĝin malfermante.
- Ĉu ŝi ne rifuzis al li korfavoron?!
Kaj ne sekretigas eĉ vestaĵo varma,
ke sub ĝi impete batas, eĉ alarmas
la suferigita trista olda koro.
- „Aĥ, sinjoro Goethe, mi Vin vere ŝatas.
Malfacile por mi ĝuste decidiĝi,
ja entrudiĝinto mi ne volas iĝi
kaj edzinposteno estu dibenata.
- Via filo vivas kun Vi en akordo
jam en Via domo kun la familio,
kaj facile povas eki kolizio
inter mia rolo kaj kutima ordo.
- Se vi estus sola, ĵure mi deklaras,
ke al vi fidele volus mi utili,
kaj ne eblus al mi tion malkonsili:
pro mensforto via eksterordinara.
- Plue do solece estas mi vivonta.
Nome mi foriros, vole, sen lamento,
plena de feliĉo, de varmiga sento,
ke edzin' mi via estis fariĝonta.“
- Sed neniu karto kun respondo venis,
venis nur paketo, en ĝi du linioj,
ŝajne alskribitaj nur pro konvencio.
Kiel oni povas ilin subkompreni?
- Jen, bonvolu preni mian donaceton
- ĝi vin feliĉigu daŭre ĝis la fino . . .
- Jen, grenatjuvelon donis la poeto
al Ulrika, sia lasta amatino.
- Ŝi ne edziniĝis, edzon ne deziris,
sola ĝis la morto, vivis ŝi sen viro:
ja neniom venis al ŝi kavaliro,

básniku jeŝ obdivovala.

similanta Goethe-n, kiun ŝi admiris.

52 Na hřbitově u Třebívlic
je náhrobek, na něm pár slov . . .
Jméno Ulrika Levetzow
je dávný příběh – a nic víc.

Apud Třebívlice tombo en tombejo.
Kaj sur tomboŝtono nomo gravurita:
Ulrika Levetzow. Ĝi fariĝis mita,
de okazintaĵo ŝtona deponejo.

Aldono IV:

Zdeněk Rusín gvidis la grupon, kiu vizitis gimnazion en Teplice, kie du knaboj (12- kaj 14-jara) prezentis la lernejan kapelon, unikan ekzemplon de la t.n. Beurona skolo, konstruita en la 19-a jarcento kaj detruita en la 20-a jarcento. Nun la gimnazianoj kolektas monon kaj alian helpon por savi la kulturan heredaĵon:

VIKTIMO DE BARBARISMO

Sortoj de la escepta kapelo de Beŭrona artisma skolo en areo de la gimnazio en Teplice, Ĉeĥio

Kiam en la jaro 1885 venis benediktaj monaĥoj de la Beŭrona artisma skolo en urbon Teplice (Norda Bohemio) pentri kapelon apartenantan al klostro de fratulinoj de Sankta Karolo Boromeo, ili ne supozis, ke post 120 jaroj la kapelo estos, escepte de la patrino klostro en suda Germanio, la unusola memoraĵo pri ilia tiama arto. Akceptu do inviton al la simbola vizito de la memorindaĵo, kiu en nia respubliko fariĝis unika - malgraŭ tio, ke ĝia aĝo estas neniel miriga.

Detalo de la altara pentraĵo - La Sanktuloj

La bonfaraj fratulinoj de Sankta Karolo Boromeo konstruigis en la jaro 1865 en hodiaŭa strato Alejní klostron, kiu devis servi kaj kiel pensionato kaj kiel porknabina lernejo. La institucio prosperis, kaj tiel jam en la jaro 1885 ĝi povis inviti artistojn por dekoracii la klostran kapelon, pri kies verkoj oni jam flustris en la tuta aŭstria reĝlando - la anojn de la Beŭrona artisma skolo. La

monaĥoj estis eksigitaj el ilia hejma klostro Beuron en Ŝvabio fare de kanceliero Bismark. En la jaro 1880 ili transloĝiĝis al Praha en klostron Emauzy, de kie ili, kiel jam antaŭe el Germanio, disvastigis sian arton same intense.

La monaĥoj certe ne suferis pro manko de publika atentemo. Iliajn surmurajn pentraĵojn, inspiritajn de la malnov-kristana, bizanca kaj egipta artoj, vizite rigardis ekzemple Alfons Mucha aŭ arkitekto Josip Plečnik. La beŭronanoj tiel nekonscie fariĝis senperaj antaŭuloj de secesio kaj tiel ili antaŭsignis kaj laikan kaj sakralan artojn de Eŭropo en la unua duono de la dudeka jarcento.

Detalo de stukoj en kapelo de Teplice

Kvankam ili siajn verkojn dissemis tra la tuta centra Eŭropo, ĝis hodiaŭ bedaŭrinde konserviĝis nur malmultaj. Kiel plenvoloran memoraĵon ni certe povas konsideri la klostron en Beuron (sed ĝiaj ornamaĵoj estis senĉese renovigataj, kaj artajn verkojn de la frua epoko, t.e. de la 19-a jarcento, ni trovos tie nur malmultajn), la klostron de Sankta Gabrielo en la praga kvartalo Smíchov (sed ankaŭ ĉi-tie temas pri pli malfruaj verkoj), kelkajn partajn aŭ malmulte konservitajn internaĵojn (České Budějovice, Hradec Králové, monaĥejo Emauzy en Prago - detruita je la fino de la dua mondmilito) kaj poste la kapelon apartenantan al la iama klostra lernejo en Teplice.

La unikaj kompleksaj pentraĵoj de la kapelo konserviĝis preskaŭ mirakle. Kvankam ne temas pri teĥnologio de freskoj, ĝiaj lakaĵoj kaj pentraĵoj persistis sur la muroj 120 jarojn, kaj spite tion, ke en la kapelo certan tempon mankis vitraĵoj de la fenestroj, la dekoraciaĵoj neniam estis purigataj aŭ firmigataj kaj preskaŭ dum la tuta tempo de komunista “normalig-periodo” (1969-1989) la kapelo servis kiel deponejo de legomoj. Ne eblas esperi, ke tiu-ĉi miraklo daŭros plu - en la kapelo estas necese - antaŭ ĉio renovigi detruitan plankon kaj firmigi la pentraĵojn, alimaniere ekestus minaco, ke la pentraĵoj dum kelkaj jaroj senrevene defalos.

Por savo de la kapelo estis antaŭnelonge fondita civitana unuiĝo “Pro arte beuronensis” - Asocio por renovigo de la kapelo de gimnazio en Teplice, kies membroj estas antaŭ ĉio studentoj, instruistoj kaj frekventintoj de la gimnazio. La asocio klopodas iniciati socian diskuton pri la signifo

de la kapelo kaj akiri financajn rimedojn por ĝia rekonstruo. Sed ĝiaj ambicioj celas transpaŝi la limojn de urbo Teplice. En kadro de la projekta semajno, okazinta komence de aprilo 2006 la anoj de la unuiĝo kreis internacian interretan disvojiĝon por la beŭrona arto. Ĝi turnas sin al tiuj, kiuj povus (eble sole per fotografiaĵoj de internaĵo de la kapelo) partopreni en la plua evoluo de tiu ĉi projekto.

Detalo de altara muro

Plurajn informojn pri la Beurona arta skolo oni povas trovi (dume sole en la ĉeĥa lingvo, en <http://kaple.wz.cz>.

Ĝeneralajn informojn pri urbo Teplice en Esperanto oni trovos en TTT-paĝo: <http://eo.wikipedia.org/wiki/Teplice>
Jakub Mráček, jakub.mracek@centrum.cz

Esperantigis D-ro Zdeněk Rusín

Ĉi tie oni povas vidi detruon de la kapelo:
<http://www.gymtce.cz/Areal/kaple.htm>